

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO

**LETNO POROČILO PO PRENOVLJENEM ZAKONU O
GOSPODARSKIH DRUŽBAH**

Ljubljana, avgust 2004

TINA GODINA

IZJAVA

Študent/ka _____ izjavljam, da sem avtor/ica tega diplomskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom _____ in dovolim objavo diplomskega dela na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne _____ Podpis: _____

KAZALO

1. UVOD	1
2. OPREDELITVE LETNEGA POROČILA	2
2.1. RAZLIČNE OPREDELITVE LETNEGA POROČILA	2
3. LETNO POROČILO V ZAKONODAJI.....	3
3.1. ZAKONODAJA V TUJINI	4
3.1.1. ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE.....	4
3.1.2. VELIKA BRITANIJA.....	4
3.1.3. FRANCIJA	5
3.1.4. NEMČIJA.....	5
3.2. SLOVENSKA ZAKONODAJA.....	6
3.2.1. ZAKON O GOSPODARSKIH DRUŽBAH.....	6
3.2.2. SLOVENSKI RAČUNOVODSKI STANDARDI.....	9
4. NAMEN LETNEGA POROČILA.....	9
4.1. PRIPRAVA LETNEGA POROČILA	9
4.2 VSEBINA LETNEGA POROČILA	11
4.2.1. UVODNI DEL.....	12
4.2.2. OPISNI DEL	13
4.2.3. RAČUNOVODSKI DEL	17
4.2.4. REVIZORJEVO POROČILO	26
4.3. KAJ ŽELI SPOROČITI DRUŽBA	26
4.4. UPORABNIKI INFORMACIJ	28
5. KRITERIJI ZA PRIMERJAVO LETNIH POROČIL.....	31
5.1. ZNAČILNOSTI DOBRIH LETNIH POROČIL.....	31
5.2. LETNO POROČILO V SLOVENIJI	33
6. SKLEP	34
LITERATURA	35
VIRI	37
PRILOGE	

1. UVOD

Informacije, ki jih družba prikaže v letnem poročilu, so namenjene širši javnosti. Ker so podlaga za oblikovanje pomembnih odločitev v gospodarstvu, je ključno, da prikazujejo resnično in pošteno sliko družbe. Z letnim poročilom se družba predstavi vsem, ki z njo sodelujejo, pa tudi tistim, ki nameravajo z njo sodelovati v prihodnosti, zato je priprava in izdaja letnega poročila zelo pomembna.

Diplomsko delo skupaj z uvodom tvori pet poglavij. V drugem poglavju predstavljam letno poročilo, saj je eden najpomembnejših dokumentov, ki jih pripravlja družba za poročanje o poslovanju. Opredelitve letnega poročila sem iskala tako v domači kot tuji literaturi.

Predmet tretjega poglavja so predpisi, ki urejajo letno poročilo v različnih pomembnih državah in pri nas. Zakonodaja se po posameznih državah razlikuje. V nekaterih državah sta sestavljanje računovodskih izkazov in poročanje urejena z zakoni, v drugih pa s standardi, ki jih sprejmejo strokovnjaki z računovodskega področja. Države imajo uzakonjene različne računovodske postopke in metode ter obvezna računovodska razkritja. V Sloveniji je zakonodaja urejena z Zakonom o gospodarskih družbah in Slovenskimi računovodskimi standardi. Leta 2001 je Slovenija sprejela nov zakon in standarde ustrezno preuredila.

V četrtem poglavju prikazujem namen, pripravo in vsebino letnega poročila. Letno poročilo predstavlja za družbo velik strošek, zato se mora družba na sestavljanje letnega poročila dobro pripraviti. Vsebinsko letnega poročila lahko razdelimo v štiri sklope: uvodni, opisni in finančni del ter revizorjevo poročilo. Uvodni del je namenjen kratkemu povzetku letnega poročila; opisni del lahko imenujemo tudi poslovno poročilo in širše razkriva pomembne informacije o družbi; finančnega sestavljajo računovodski izkazi in pojasnila; družbe, ki so zavezane reviziji, pa morajo vključiti tudi revizorjevo poročilo.

Peto poglavje je namenjeno predstavitvi kriterijev, ki jih mora upoštevati dobro letno poročilo. Prikazala sem tudi poglobljene značilnosti letnih poročilih izbranih slovenskih družb in jih primerjala z izbranimi kriteriji.

V sklepu so povzete glavne misli in ugotovitve o vsebini, obliki in pripravi letnega poročila.

2. OPREDELITVE LETNEGA POROČILA

Pri različnih tujih in domačih avtorjih sem iskala opredelitev letnih poročil, ki se med seboj razlikujejo, saj avtorji poudarjajo njegove različne dele. Nekateri poudarjajo računovodsko poročilo, ki prikazuje trenutno poslovanje družbe, drugi razkrivanje prihodnjega poslovanja ali splošni vtis, ki ga letno poročilo ustvari v javnosti.

2.1. RAZLIČNE OPREDELITVE LETNEGA POROČILA

Pratt ugotavlja, da družba z letnim poročilom delničarjem poroča o stanju sredstev in obveznosti družbe ter njeni uspešnosti. Vendar ta poročila niso namenjena samo delničarjem, ampak tudi javnosti. Za letno poročilo družbe se predvsem zanimajo prihodnji investitorji, posojilodajalci, kupci, dobavitelji, zaposleni in tudi država (Pratt, 1990, str. 39).

Letno poročilo pripravljajo velike družbe kot del finančnega poročanja. Razpošljejo jih investitorjem in vsakomur, ki zahteva kopijo. Letno poročilo mora biti revidirano. Računovodski izkazi, ki jih vsebuje, omogočajo uporabnikom ugotoviti trend gibanja uspešnosti družbe in njeno finančno stanje. Poročilo vsebuje tudi revizorjevo mnenje o računovodskih izkazih in razprave najvišjega vodstva o finančnem stanju in prihodnjem razvoju družbe. Letno poročilo lahko vsebuje tudi veliko informacij, ki niso finančne (Megis, Megis, 1995, str. 9).

Letno poročilo je popoln sklop revidiranih finančnih izkazov, ki jih družba enkrat letno posreduje delničarjem in drugim zainteresiranim osebam; predstavlja povzetek finančnih rezultatov v preteklem letu in načrte za prihodnost. Pogosto so poročila barvno privlačna in so del odnosov z javnostjo, zato vsebujejo slike vodstva, pomembnejših izdelkov in novih poslovnih zgradb. Vendar pa je osnovna funkcija letnega poročila poročanje o finančnem stanju družbe (Weygandt, Kieso, 1995, str. I – 1).

Gruban, Verčič in Zavrl letno poročilo opredelijo takole: »Letno poročilo je najpomembnejša periodična listina komuniciranja uprave gospodarske družbe z lastniki in finančnim okoljem. Besedilo, številke in oblika skupaj dajejo vtis resnosti in zanesljivosti vodstva in organizacije kot celote. Letno poročilo ne le poroča, temveč tudi razlaga ozadje preteklih dogajanj in namene za prihodnost. Njegova vrednost je trajna in v svetu obstajajo tudi urejene zbirke letnih poročil najpomembnejših organizacij.« (Gruban, Verčič, Zavrl, 1997, str. 105).

Pri Horvatovi najdemo naslednjo opredelitev: »Letno poročilo je natisnjena predstavitev družbe obstoječim ali možnim lastnikom, zaposlenim, poslovnim partnerjem in drugim interesnim skupinam. V svetu je tudi eno najbolj uveljavljenih sredstev, s katerimi poslovodstvo predstavi javnosti družbo v celoti, in sicer tako njene dosežke kot njeno perspektivo. V letnem poročilu so opredeljeni njeni cilji, ki izhajajo iz temeljnega cilja družbe.« (Horvat, 2001, str. 126).

Vezjak pa letno poročilo predstavi tako: »Večina družb v letna poročila ne vključuje samo obveznih informacij, ki jih zahtevajo predpisi in standardi, temveč tudi dodatne informacije, prav tako pa poskrbijo tudi za ustrezno likovno opremo. Vendar pa je denar zapravljen če s tem ne dosežejo, da letna poročila bolje sprejemajo njihovi uporabniki. Letna poročila so različna, tako kot so različne družbe, ki jih izdajajo. Poročila naj bodo njihovo ogledalo, tako da ni nevarnosti, da bi se izgubila v množici podobnih listin.« (Vezjak, 1998, str. 43).

Turk et al. pa letno poročilo opredelijo: »Letno poročilo obsega računovodsko poročilo z računovodskimi izkazi in poslovno poročilo. Večkrat je letno poročilo primerno grafično obdelano, vsebuje obilico ponazoritev in fotografij ter je izdano v posebni brošuri. Taka poročila izdajajo predvsem organizacije, ki želijo z njimi pritegniti pozornost javnosti in izbranega kroga zunanjih uporabnikov poročil.« (Turk et al., 1999, str. 725).

3. LETNO POROČILO V ZAKONODAJI

Z oblikovanjem pravil skušajo poenotiti pripravo, vsebino in obliko poročil, ki so namenjena širši javnosti. Zakonodaja tako omogoča lažjo primerjavo letnih poročil in povečuje zaupanje v objavljene podatke. Vendar je pomembno, da oblikovalci zakonodaje in računovodskih standardov sledijo spremembam v poslovnem okolju, saj se ta ves čas spreminja (Pratt, 1990, str. 30).

Države imajo pripravo, vsebino in obliko letnega poročila različno urejeno zaradi razlik v načinu razvoja računovodstva. Na razvoj računovodstva vplivajo družbene vrednote, namen, zaradi katerega se računovodstvo razvija, zakonodaja in zunanje okolje. Kljub temu da se je računovodstvo po državah razvijalo različno, pa lahko opazimo določene podobnosti; tako lahko države združimo v tri večje skupine. Prvo skupino sestavljajo države, v katerih so pravila računovodstva in letnega poročila urejena s standardi, ki jih oblikujejo in sprejemajo strokovne organizacije; drugo sestavljajo države, v katerih je priprava letnega poročila urejena

z davčno zakonodajo; tretjo pa sestavljajo tiste države v katerih je letno poročilo urejeno tako z zakoni kot računovodskimi standardi (Schweikart, Gray, Roberts, 1995, str. 147).

3.1. ZAKONODAJA V TUJINI

3.1.1. ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE

V Združenih državah je zakonodaja, ki ureja zunanje poročanje, urejena z računovodskimi standardi. Imenujejo se generally accepted accounting principles (GAAP). Pri pripravi standardov sta pomembni dve organizaciji. Prva je Securities and Exchange Commission (SEC), ki ima na podlagi zakona iz leta 1934 zakonsko pooblastilo, sprejemati računovodske standarde za delniške družbe. Leta 1983 je SEC za sprejemanje standardov pooblastil računovodske organizacije v privatnem sektorju. Od leta 1973 naprej je to Financial Accounting Standards Board (FASB). Kljub temu pa SEC ves čas spremlja zakonodajo in vpliva na njeno oblikovanje. Standardi se oblikujejo v devetih stopnjah¹; pri njihovem sprejemanju upoštevajo tudi mnenja javnosti. Standardi so namenjeni poenotenju zunanjega poročanja družb, tako da so njihova poročila primerljiva; skušajo pa tudi povečati zaupanje v resničnost informacij, ki jih družbe posredujejo (Pratt, 1990, str. 34).

Predstavila bom značilnosti nekaterih pomembnejših evropskih držav, povzeto po Evans, 1994, str. 28:

3.1.2. VELIKA BRITANIJA

Računovodska pravila izvirajo iz dveh virov. Prvi predstavlja Zakon o družbah (Companies Act), ki poleg drugih tem okvirno ureja računovodske izkaze in razkritja. Prvič je bil sprejet leta 1948 in bil pozneje večkrat dopolnjen ter popravljen. Zakon določa, da morajo družbe hraniti ustrezne listine in v določenem obdobju po koncu poslovnega leta pripraviti izkaz poslovnega izida in bilanco stanja. Računovodskim izkazom morajo priložiti revizorjevo mnenje. Vendar zakon ne predpisuje natančnih pravil o vsebini in obliki letnega poročila; kljub temu določa, da morajo računovodski izkazi prikazovati resnično in pošteno sliko družbe. Ker je Velika Britanija članica Evropske unije, v zakonodajo vključuje tudi evropske direktive.

¹ Temo, ki jo želijo urediti z novim standardom, najprej uvrstijo na javno sejo FASB. Posebna skupina strokovnjakov nato pripravi zapisnik razprave. Le-ta se objavi in po šestih dneh o njem javno razpravljajo. Potem FASB pripravi osnutek standarda. Po njegovi objavi sledi tridesetdnevno obdobje čakanja, v katerem je možnost revizije standarda. Nato objavijo sprejet standard (Pratt, 1990, str. 35).

Drugi vir predpisov, ki jih je treba upoštevati v Veliki Britaniji, so standardi, ki se imenujejo Statements of Standard Accounting Practice (SSAPs); pripravljajo in sprejema jih Accounting Standards Board (ASB).

3.1.3. FRANCIJA

V Franciji računovodstvo urejajo štiri sklopi pravil, in sicer Zakon o trgovini (Code of Commerce), Zakon o družbah (Companies Act), podroben vodnik po računovodstvu (Le Plan Comptable) in davčna zakonodaja.

Zakon o trgovini vsebuje pravila knjiženja in določilo, da je treba enkrat letno zaključiti knjige in pripraviti izkaz poslovnega izida ter bilanco stanja.

Najpomembnejši zakon v računovodstvu je Zakon o družbah, ki je bil sprejet leta 1966. Zakon določa, da morajo družbe pripraviti računovodske izkaze v šestih mesecih po koncu davčnega leta; tako je urejena tudi konsolidacija računovodskih izkazov.

Vodnik po računovodstvu je bil prvič predstavljen leta 1947 za poenotenje predstavitve računovodskih informacij. Predstavlja osnove za poenotenje računovodstva in knjigovodstva ter povečanje primerljivosti računovodskih podatkov med družbami; predpisuje obliko in vsebino računovodskih izkazov ter vsebuje enoten kontni načrt, ki vključuje tudi slovar strokovnih izrazov ter metode vrednotenja. Francija je vključena v Evropsko unijo, zato je bil vodnik ustrezno dopolnjen, da zakonodaja ustreza evropskim direktivam. V svojo zakonodajo so morali vpeljati predvsem izraz »resnična in poštena slika« računovodskih izkazov.

Davčna zakonodaja pa zahteva, da so računovodski izkazi namenjeni delničarjem in, da se tisti, namenjeni izračunu davka, ne razlikujejo. Če računovodska metoda, ki ni v skladu z davčno zakonodajo, bolje prikazuje resnično in pošteno stanje družbe, je to trebna razkriti v računovodskih izkazih.

3.1.4. NEMČIJA

Zunanje poročanje je v Nemčiji urejeno z zakonodajo in ne računovodskimi načeli. Zakonodajo na tem področju ureja več zakonov. Pomembna sta Zakon o družbah, ki je bil sprejet leta 1965, in Zakon o razkritjih iz leta 1969. Zakon o družbah med drugim vsebuje vzorec izkaza poslovnega izida in bilance stanja s priloženo razlago. Zakona zahtevata večje razkritje informacij, povezanih z dobičkom in poudarjata pomen informacij, namenjenih delničarjem. Računovodski izkazi v letnem poročilu morajo biti v skladu z davčno

zakonodajo, kar mora preveriti tudi revizor. Zaradi članstva Nemčije v Evropski Uniji so sprejeli Zakon o računovodskih direktivah. Pomembno vlogo imata tudi Računovodska zbornica (Wirtschaftsprueferkammer), ki skrbi za strokovnost računovodij in revizorjev ter Institut der Wirtschaftsprufer, ki je zadolžen za strokovno sodelovanje pri pripravi zakonov in izdajanje strokovnih publikacij; ureja tudi priporočila za pripravo letnih poročil.

3.2. SLOVENSKA ZAKONODAJA

V Sloveniji je letno poročilo urejeno predvsem z Zakonom o gospodarskih družbah, poročanje zunanjim uporabnikom pa je opredeljeno tudi v Slovenskih računovodskih standardih.

3.2.1. ZAKON O GOSPODARSKIH DRUŽBAH

Temeljni okvir zakonodaji, ki ureja letno poročilo, predstavlja Zakon o gospodarskih družbah, ki je bil sprejet 27. maja 1993. Med njegovo veljavnostjo so ga s šestimi novelami večkrat spremenili in dopolnili. Sedma novela, imenovana ZGD – F, pa predstavlja večjo spremembo, saj gre za uskladitev slovenskega prava družb z evropskim; poleg tega gre tudi za notranjo uskladitev in dograditev zakona (Kocbek, 2001, str. 337).

Večina določil novele ZGD – F je začela veljati 22. junija 2001, nekatera pa so se prvič uporabila za letno poročilo, ki se začne po uveljavitvi tega zakona. Poslovno leto se lahko razlikuje od koledarskega. Za poročanje zunanjim uporabnikom informacij je izredno pomembno sedmo poglavje Poslovne knjige in letno poročilo, ki je povsem na novo napisano.

3.2.1.1. Dopolnitev Zakona o gospodarskih družbah

Z novelo ZGD – F so našo zakonodajo posodobili in dopolnili. Zakon natančno opredeljuje zavezanca za sestavo letnega poročila:

- kapitalske družbe,
- osebne družbe,
- podjetniki.

Količina in oblika potrebnih razkritij je odvisna od velikosti družbe. Zato zakon določa merila za delitev družb na majhne, srednje in velike. Na velikost družb vplivajo: povprečno število zaposlenih, čisti prihodki od prodaje in vrednost aktive ob koncu poslovnega leta. Novela

zakona je ta merila vrednostno spremenila. Med velike družbe pa vedno štejemo zavarovalnice, banke in družbe, ki so dolžne izdelati skupinsko letno poročilo.

Določbe sedmega poglavja v celoti veljajo za:

- kapitalske družbe,
- osebne družbe, v katerih nobena fizična oseba ne odgovarja neomejeno za obveznosti,
- podjetnike, ki spadajo med srednje ali velike družbe.

Ostale osebne družbe in podjetniki, ki spadajo med majhne družbe, pa morajo pri svojem poslovanju in poročanju upoštevati le:

- splošna pravila o računovodstvu,
- določbe o javni objavi,
- določbe o členitvi bilance stanja,
- določbe o členitvi izkaza poslovnega izida,
- splošna pravila vrednotenja.

Zavezanci za sestavljanje letnega poročila morajo pripraviti letno poročilo, ki vsebuje:

- bilanco stanja,
- izkaz poslovnega izida,
- priloge s pojasnili k izkazu.

Tiste družbe, ki so zavezane reviziji, pa morajo v letno poročilo vključiti tudi:

- izkaz finančnega izida,
- izkaz gibanja kapitala,
- poslovno poročilo.

Ti sestavni deli letnega poročila tvorijo celoto. Zakon določa tudi vsebino posameznih delov letnega poročila (Zakon o gospodarskih družbah, 2001).

3.2.1.2. Uskladitev slovenske zakonodaje z evropsko

Pred vstopom Slovenije v Evropsko unijo je treba našo zakonodajo uskladiti z njihovimi direktivami. Z vidika sestave letnega poročila so pomembne predvsem uskladitve z (Kocbek, 2001, str. 346):

- **prvo – publicitetno direktivo.**

Namen direktive je, zagotoviti varstvo tretjih oseb. Zato med drugim ureja vprašanja, povezana z razkrivanjem informacij o kapitalskih družbah. ZGD tako določa časovni okvir, v

katerem mora družba ali podjetnik letno poročilo predložiti organizaciji, pooblaščenim za obdelavo in objavo podatkov. Organizacija mora javno objaviti letna poročila na spletnih straneh v celoti. V primeru, da gre za povzetek pa je treba na to posebej opozoriti.

➤ **drugo – kapitalsko direktivo.**

Direktiva ureja predvsem vprašanja povezana z varovanjem delničarjev in upnikov pri spreminjanju ter ohranjanju kapitala, ter opredeljuje višino minimalnega kapitala. Z vidika letnega poročila so pomembne spremembe, ki na novo opredelijo uporabo čistega in bilančnega dobička. Družba mora v letnem poročilu to razkriti. Zelo sta poudarjena tudi oblikovanje kapitalskih rezerv in način razkrivanja teh podatkov. Določila, ki se nanašajo na delitev dobička in oblikovanje rezerv, veljajo že za poslovno leto 2001, kljub temu da se letno poročilo in računovodski izkazi še ne pripravljajo po novem ZGD.

➤ **četrto – bilančno direktivo.**

Četrta direktiva ureja vprašanja, povezana z vsebino, sestavo, sprejetjem in poročanjem o letnih računovodskih izkazih, ki so pomemben del letnega poročila. ZGD postavlja le temeljni zakonski okvir tem področjem in določa, da se podrobnejša pravila uredijo v Slovenskih računovodskih standardih; da letne računovodske izkaze sestavljata bilanca stanja in izkaz poslovnega izida, ki morata izkazovati resničen ter pošten prikaz premoženja in obveznosti družbe, njen finančni položaj ter poslovni izid. V zakonu je določena tudi temeljna členitev bilanc, ki omogoča primerljivost podatkov med družbami.

➤ **sedmo direktivo – o konsolidaciji bilanc**

Sedma direktiva določa merila, ki opredeljujejo povezane družbe za objektivno poročanje o finančnem položaju. Zakon opredeljuje merila za ugotavljanje povezanih družb in določa, kaj sestavlja skupinsko letno poročilo. Pri sestavi letnega poročila pa mora družba slediti predvsem temu, da izkazuje resničen in pošten prikaz finančnega položaja ter poslovnega izida vseh družb, ki so vključene v konsolidacijo kot celoto.

➤ **osmo direktivo – o reviziji bilanc**

Direktiva rešuje predvsem vprašanja, povezana s strokovnostjo in odgovornostjo revizorja. Zakon podaja le splošna določila o revidiranju letnih poročil. Revidirati je treba letna poročila velikih in srednjih družb ter tistih majhnih družb, ki imajo vrednostne papirje na borzi in se z njimi trguje. Določen je šestmesečni rok po koncu poslovnega leta, v katerem mora biti opravljena revizija. ZGD opredeljuje tudi revizorjevo odgovornost za škodo, ki bi jo povzročil s kršenjem pravil o revidiranju, in znaša 35.000.000 tolarjev, ob škodi povzročeni namenoma oz. iz hude malomarnosti, pa v neomejenem znesku. Zakon tudi določa, da mora biti revizija opravljena na način in pod pogoji, ki jih določa Zakon o revidiranju.

3.2.2. SLOVENSKI RAČUNOVODSKI STANDARDI

Prve slovenske računovodske standarde so sprejeli leta 1992 in jih začeli uporabljati 1. januarja leta 1993; veljali so osem let. Ker pa se razmere in spoznanja v računovodstvu tako v svetu kot pri nas ves čas spreminjajo, so računovodski strokovnjaki želeli slovenske računovodske standarde posodobiti. Leta 2001 je Inštitut za revizijo pripravil nove, ki so usklajeni z novelo ZGD – F; začeli so veljati 1. januarja 2002 (Koželj, 2001, str. 11).

Slovenski računovodski standardi vsebujejo tako spoznanja domačih strokovnjakov kot tudi zahteve evropskih direktiv. V obliki in vsebini skušajo slediti mednarodnim računovodskim standardom, kljub temu pa določbe mednarodnih standardov ne veljajo neposredno. Mednarodni računovodski standardi so dopustni le, če ne nasprotujejo slovenskim (SRS, 2002).

Poročanju je namenjen standard 30 računovodsko informiranje, ki opredeljuje, kdo so uporabniki računovodskih podatkov in informacij, ter pojasnjuje zakaj jih potrebujejo. V preteklosti so družbe letne računovodske izkaze pogosto opredeljevale kot poslovno skrivnost in jih niso predstavljale javnosti (Kavčič, 1998, str. 8).

4. NAMEN LETNEGA POROČILA

Družba lahko pripravi letno poročilo zaradi:

- zadostitve zakonskim zahtevam,
- informiranja,
- spodbujanja sodelovanja,
- reklamiranja.

4.1. PRIPRAVA LETNEGA POROČILA

Priprava in izdaja letnega poročila sta za družbo zelo pomembni:

- družba se z letnim poročilom predstavi vsem, ki z njo sodelujejo, pa tudi tistim, ki nameravajo z njo sodelovati v prihodnosti;
- letno poročilo predstavlja za družbo velik strošek, saj zahteva veliko časa, napora in denarja, ki je potreben za njegovo oblikovanje, izdelovanje in razpošiljanje.

Družba mora pri letnem poročilu paziti na uravnoteženost oblike in vsebine s stroški. Cilj družbe je, da se na zanimiv in jedrnat način čim bolj predstavi ob sprejemljivih stroških.

Zato je pomembno nameniti pozornost:

- ljudem, ki so odgovorni za pripravo letnega poročila,
- vsebini letnega poročila,
- strukturi letnega poročila.

Za pripravo letnega poročila lahko družba sestavi projektno skupino. Dobro je, da ima vodja projektne skupine dovolj visok položaj, da ima dostop do najvišjega vodstva. Za pripravo dobrega letnega poročila je pomembno, da vodja razume cilje in predlaga primerne poti. V projektno skupino morajo biti vključeni posamezniki, ki skrbijo za strokoven prikaz uspešnosti družbe, pa tudi tisti, ki urejajo primerno obliko in slog letnega poročila.

Za letno poročilo pa je predvsem pomembna vsebina. Družba se mora odločiti, katere pomembne dogodke bo v letnem poročilu še posebej poudarila. Ker zunanje uporabnike informacij bolj zanima poslovanje družbe v prihodnosti, se to odraža tudi v načinu predstavitve družbe.

Vodstvo mora dobro opredeliti cilje, zato pa potrebujejo v družbi jasno predstavo o prihodnosti. V letnem poročilu se prikažejo le najpomembnejši cilji, družba pa jih mora opisati in predstaviti na način, ki je blizu uporabnikom; prikazati skušajo, da cilji ustrezajo interesom uporabnikov. Ker imajo uporabniki različne interese, je treba sporočilo prilagoditi tako, da ga večina sprejme in poveča svoje zanimanje za družbo.

Na strukturo poročila vplivajo pomembne značilnosti poslovanja družbe. Dobro je, če posamezne enote združimo v logične sestave in poskrbeti je treba, da se informacije ne ponavljajo. Zanimanje bralca pa pritegnejo tudi razni grafični dodatki. Eno glavnih sporočil, ki jih družba skuša posredovati uporabnikom, je, da je vredna zaupanja (Vežjak, 1998, str. 43).

4.2 VSEBINA LETNEGA POROČILA

Običajno letno poročilo sestavljajo:

- finančni poudarki,
- pismo delničarjem,
- poročilo posloводства,
- revizorjevo poročilo,
- računovodski izkazi in njihova razlaga,
- dodatne finančne informacije.

Letno poročilo pa ni namenjeno le poročanju o finančni uspešnosti družbe, ampak ga družbe uporabljajo tudi za odnose z javnostjo. Tako lahko v letnem poročilu najdemo veliko slik in reklam (Weygandt, 1995, str. I-1). Vsebino letnega poročila v veliki meri določa zakonodaja, vendar pa družba sama presodi, kako se bo najbolj učinkovito predstavila javnosti.

Značilni sestavni deli letnega poročila so:

- uvod,
- opisni del,
- finančni del.

Uvodni in opisni del letnega poročila lahko imenujemo tudi poslovno poročilo. S predpisi so sicer določene osnovne smernice razkritij, ki jih družba mora vključiti v ta del letnega poročila, vendar pa so v poslovno poročilo vključena predvsem prostovoljna razkritja. Z uvodom skuša družba predvsem pritegniti pozornost, zato jedrnato predstavi najpomembnejše podatke. Ta del je namenjen najširši javnosti, zato so informacije poenostavljene. Uvodnemu sledi opisni del, ki podrobneje predstavi posamezne teme. V zakonodaji je najbolj natančno določen finančni del, ki povzema računovodsko poročilo. V tem delu so prikazani računovodski izkazi, priloge s pojasnili in analize različnih kazalnikov (Kavčič, 1998, str. 9).

Za Združene države Amerike je značilno, da vsebino letnega poročila določajo standardi GAAP. Ti zahtevajo, da letno poročilo vsebuje:

- revidirano bilanco stanja,
- revidiran izkaz poslovnega izida,
- izkaz gibanja kapitala,
- izkaz finančnih tokov.

Poleg naštetega mora letno poročilo vsebovati tudi:

- izbrane četrletne podatke,
- opis nestrinjanja z revizorjem potrebnih finančnih in računovodskih razkritij,
- povzetke izbranih finančnih podatkov za preteklih pet let,
- opis poslovne dejavnosti,
- ločene informacije o posameznih večjih enotah družbe,
- seznam članov uprave in pomembnega vodilnega osebja,
- podatke o gibanju cen delnic za prihodnji dve leti,
- razprave in analize vodstva o prihodnjem razvoju družbe.

Družbe lahko v letno poročilo vključijo tudi dodatna prostovoljna razkritja (Pratt, 1990, str. 21).

4.2.1. UVODNI DEL

Že naslovnica lahko s svojo grafično podobo nakazuje temo letnega poročila, še bolj pa jo bralcu približa uvodni del, ki ga sestavljajo:

- kazalo,
- kratka uvodna predstavitev,
- poročilo predsednika uprave in predsednika nadzornega sveta,
- povzetek z uvodnimi poudarki.

Uvodni del mora biti pregleden in razumljiv vsem uporabnikom letnega poročila. Njegov namen je, s svojo grafično podobo in jasno vsebino bralca pritegniti, da prebere tudi preostali del poročila.

Namen kratke uvodne predstavitve je, prikazati osnovne podatke o družbi: sedež družbe, število poslovnih enot in njihove lokacije; opisati osnovno dejavnost družbe, ki jo lahko popestrimo s predstavitvijo najpomembnejših proizvodov in trgov; predstaviti število zaposlenih in najpomembnejše poslovne partnerje.

Pri predstavljanju ciljev mora biti družba previdna. Pomembno je, da lahko bralec ugotovi, da delni cilji pomagajo pri uresničitvi pomembnih ekonomskih ciljev, kot so dobičkonosnost, učinkovitost, rast in razvoj; omeniti povezave družbe s širšim okoljem in izjemne dogodke, ki so vplivali na poslovanje. Že v uvodnem delu se lahko prek poudarkov razbere, kaj je tema letnega poročila.

Eden najpomembnejših delov letnega poročila je poročilo predsednika uprave. Najpogosteje je pisano v obliki pisma, lahko pa ga napišemo tudi v obliki intervjuja. V pismu sta strnjeno predstavljena sedanje poslovanje družbe in tema letnega poročila, saj je namen drugih delov, utemeljiti ter razčleniti pismo predsednika uprave. V pismu se je treba izogibati številčnim podatkom, saj jih je dovolj v drugih delih. Pismo mora biti zanimivo, kratko in prijazno. Uporabniki lahko razberejo duh družbe, ambicije, način razvoja v prihodnosti in razumevanje vodstva o poslanstvu družbe.

Čeprav ni obvezno, je v uvodnem delu pogosto tudi poročilo nadzornega sveta, ki obrazloži svoje sodelovanje z upravo in način zastopanja interesov delničarjev. Pomembna so tudi pojasnila glede delitve dobička.

V uvodni del sodi tudi povzetek z uvodnimi poudarki. Najpomembnejše podatke o poslovanju družbe, ki jih bomo v nadaljevanju podrobneje razložili in razčlenili, tu zapišemo v obliki kratkih alinej, finančne podatke pa zapišemo v tabele in grafe zaradi boljše preglednosti. Pripravimo tudi razne primerjave s preteklimi leti, da pride do izraza gibanje posameznega koeficienta skozi čas; nakažemo tudi pričakovana gibanja v prihodnosti (Horvat, 2001, str. 131).

4.2.2. OPISNI DEL

V opisnem delu letnega poročila družba bolj podrobno prikaže svoje poslovanje. Temu delu letnega poročila lahko rečemo tudi poslovno poročilo. Zakon o gospodarskih družbah določa osnovne sestavine, ki jih mora družba vključiti, vendar pa družba sama odloča, kako podrobno in na kakšen način bo vse skupaj predstavila v letnem poročilu. Poslovno poročilo mora vključevati pošten prikaz (Zakon o gospodarskih družbah, 2001):

- razvoja poslovanja in položaja družbe,
- pomembnih poslovnih dogodkov, ki so nastopili po koncu poslovnega leta,
- pričakovanega razvoja družbe,
- aktivnosti družbe na področju raziskav in razvoja,
- podružnic družbe,
- aktivnosti podružnic družbe v tujini.

4.2.2.1. Pošten prikaz razvoja poslovanja in položaja družbe

Družba mora najprej podrobno predstaviti svoje poslovanje. V letno poročilo tako vključi različne analize poslovanja, ki prikazujejo uspešnost družbe pri gospodarjenju s surovinami in doseganju uspešnega poslovnega izida; prav tako vključi analize finančnega dela poslovanja, ki prikazujejo, kako uspešno je družba usklajevala pritoke in odtokov sredstev ter na kratek rok prejeme in izdatke; prek kazalnikov in odmirov pa skušajo prikazati svojo uspešnost glede na načrtovane rezultate.

Poslovno poročilo naj bi vsebovalo vsaj kazalnike:

- rasti prihodkov,
- rasti ravni prodajnih cen,
- rasti prispevka za kritje,
- rasti dobička,
- rasti čistega dobička,
- financiranja,
- investiranja,
- plačilne sposobnosti,
- finančnega ustroja,
- obračanja,
- gospodarnosti,
- posebnosti, značilne za družbo.

Poleg primerjave doseženih rezultatov z načrtovanimi so za uporabnike letnega poročila zelo pomembne primerjave poslovanja družbe skozi čas, zato mora družba v letnem poročilu prikazati tudi trend gibanja uspešnosti. Pogosto pa se družba primerja tudi z drugimi družbami, ki poslujejo v isti panogi, predvsem glede na povprečje panoge in najboljšega ter najslabšega v panogi.

Vzroke za uspešnost poslovanja pa lahko prikažejo preko medsebojno povezanih kazalnikov ali analize odmirov uresničenih velikosti ekonomskih kategorij od načrtovanih (Kavčič, 1998, str. 13).

4.2.2.2. Prikaz pomembnih poslovnih dogodkov, ki so nastopili po koncu poslovnega leta

Pomembni poslovni dogodki, ki nastopijo po koncu poslovnega leta so (Horvat, 2003, str.37):

- datum, ko so bili računovodski izkazi odobreni za objavo, in osebe, ki so jih je odobrile (če imajo lastniki družbe ali drugi pravico, popraviti računovodske izkaze po objavi, mora družba to dejstvo razkriti)
- če družba po datumu bilance stanja dobi informacije o okoliščinah, ki so obstajale na datum bilance stanja, jih mora razkriti,
- večja poslovna združitev po datumu bilance stanja ali odtujitev večje odvisne družbe,
- objava načrta ustavitve poslovanja, odtujitve sredstev ali poravnave obveznosti, ki se pripisujejo ustavljenemu poslovanju ali vstopu v zavezujoče sporazumevanje o prodaji takšnih sredstev ali poravnavi takšnih obveznosti,
- večji nakupi in odtujitve sredstev ali državne razlastitve večjih sredstev,
- uničenje večjega proizvodnega obrata zaradi požara po datumu bilance stanja,
- objava in začetek večjega reorganiziranja,
- večji posli z rednimi delnicami in tisti z možnimi rednimi delnicami po datumu bilance stanja,
- spremembe davčnih stopenj ali sprejetih oz. napovedanih davčnih zakonov po datumu bilance stanja, ki pomembno vplivajo na sprotne in odložene terjatve za davke in obveznosti za davke,
- sprejemanje pomembnih obvez ali pogojnih obveznosti, npr. z izdajo pomembnih jamstev,
- začetek večjih pravnih, izključno zaradi dogodkov, ki so se zgodili pred datumom bilance stanja.

4.2.2.3. Prikaz pričakovanega razvoja družbe

Družba prikaže svojo prihodnost, ko oblikuje vizijo in poslanstvo, predvsem pa strategijo poslovanja, iz katere izhajajo cilji, ki si jih družba prizadeva doseči.

Poslovanje družbe opredelimo z vizijo ali poslanstvom družbe. Vizija je opis, s katerim skuša družba prikazati svojo prihodnost na jasen in privlačen način; poslanstvo družbe pa se nanaša na sorazmerno trajne namene, ki jim bo družba sledila, prikazuje predvsem temeljne, široke usmeritve družbe. Strategija predstavlja tiste možne usmeritve družbe, ki vodijo v uresničitev strateških ciljev, torej določene rezultate, ki jih želi družba doseči. Rezultate je treba določiti tako glede velikosti kot časa. Cilj predstavlja motivacijo za zaposlene in usmerja njihovo dejavnost (Pučko, 1999, str. 131).

Družba lahko svoje dolgoročno poslovanje predstavi tudi z modelom uravnotežene uspešnosti, ki združuje štiri vidike: delničarjev, kupcev, notranjega poslovanja in učenja ter rasti. Družba mora določiti tudi dejavnike, ki ji zagotavljajo uspešnost na dolgi rok. Med najpomembnejše sodijo (Kavčič, 1998, str. 19):

- doseg in izboljšave kakovosti,
- proizvodjanje z nizkimi stroški,
- zmanjševanje zalog,
- prožnost pri oblikovanju in proizvodjanju proizvodov,
- konkurenčna prednost pri inovativnosti in kakovosti,
- pripadnost zaposlencih,
- varnost pri delu.
-

Prihodnjo uspešnost pa lahko družba prikaže tudi na podlagi SWOT – analize. Družba tako predstavi svoje prednosti, priložnosti, slabosti in nevarnosti, ki jih vidi na trgu. Vendar pa samo izvleček iz te analize še ne pove, kako uspešna bo družba pri izrabi prednosti in odpravi pomanjkljivosti.

4.2.2.4. Prikaz aktivnosti družbe na področju raziskav in razvoja

Družba lahko prikaže aktivnosti, ki jih izvaja na tem področju. Velik poudarek pa je na razčlenjevanju in merjenju stroškov, ki pri tem nastanejo, in njihovi delitvi na odhodke obračunskega obdobja in neopredmetena dolgoročna sredstva.

4.2.2.5. Podružnice

Družba prikaže strnjene podatke o posameznih delih družbe. Takšni sezname so pogosto na koncu letnega poročila.

4.2.2.6. Prostovoljna razkritja

V poslovno poročilo pa družba pogosto vključi tudi druga razkritja, ki jih zakon ne zahteva. Družba v letnem poročilu posebno pozornost nameni svojim delničarjem., ki so jim namenjena razkritja in primerjave, povezane s kapitalom družbe. Če delnice družbe kotirajo na borzi, družba prikaže gibanje tečaja. Tako lahko preberemo podatke o: kraju trgovanja, simbolu delnice, najvišjem in najnižjem tečaju ter gibanju razmerja med tečajem delnice in njeno dividendo. Delničarje zanima predvsem politika dividend, ki ji bo družba sledila v prihodnosti in se pri tem odločajo med izplačili ostanka dobička, ustaljenimi, napovedanimi

dividendami, stalnim razmerjem in majhnimi dividendami; sem spadajo tudi poročilo o dejavnikih, ki so vplivali na spremembo kapitala družbe, in razni kazalniki donosnost.

V sodobni družbi postajajo vedno pomembnejša razkritja o ravnanju z okoljem. Družbe želijo širšo javnost obvestiti o svojem vplivu na okolje, v katerem delujejo, predvsem pa pokazati, na kakšen način zanj skrbijo.

Danes je okoljevarstveno delovanje pomembna vrednota, zato predvsem družbeno odgovorne družbe skušajo te vrednote vgraditi v svoje delovanje. Z večjo učinkovitostjo poslovanja družba zmanjša porabo energije in resursov kot končnih odpadkov ter emisij.

Pomen okoljevarstvenih informacij, ki jih družba posreduje, se večja, zato se večata tudi količina in kakovost razkritij. Družbe se odločajo za poslovanje, ki ustreza raznim svetovnim in evropskim standardom, povezanim z okoljem, zato predpise sprejmejo za svoje. Na ta način javnosti zagotavljajo dolgoročno usmerjenost v okoljevarstveno delovanje. Mnoge družbe vidijo v tem svojo priložnost za prihodnji razvoj. Ker so ta razkritja povsem prostovoljna, se zelo razlikujejo in jih je težko primerjati (Horvat, 2001, str. 138).

4.2.3. RAČUNOVODSKI DEL

Računovodski del letnega poročila predpisuje Zakon o gospodarskih družbah, ki zavezancem za sestavo letnega poročila narekuje, da poročajo o svojem poslovanju z bilanco stanja, izkazom poslovnega izida in prilogami s pojasnili k izkazom. Tiste družbe, ki so zavezane reviziji, pa morajo v letno poročilo vključiti tudi izkaz finančnega izida in gibanja kapitala (Zakon o gospodarskih družbah, 2001).

4.2.3.1. Bilanca stanja

Izkaz² ali bilanca stanja je temeljni računovodski izkaz, ki prikazuje stanje sredstev in obveznosti do virov sredstev na določen dan ob koncu poslovnega leta ali posameznih obdobjih med letom. Stanje sredstev in obveznosti mora biti v bilanci prikazano po pošteni vrednosti. Bilanca vrednostno izenači vsa sredstva družbe z vsoto vseh obveznosti in kapitala (Pratt, 1990, str. 51).

² Izkaz je zaporedni prikaz sredstev in obveznosti do virov sredstev, bilanca stanja pa je izkaz stanja z dvema uravnoveženima stranema.

Bilanca stanja daje bistvene računovodske informacije za potrebe obvladovanja ekonomskega položaja in rasti podjetja; poleg tega je najboljši pripomoček za izkazovanje resničnega premoženja (obseg in sestava premoženja) in finančnega položaja (obseg in sestava virov sredstev, finančna skladnost premoženja in njihovih virov) vsakega podjetja kot tudi poslovne uspešnosti, ki se vidi iz primerjave kapitala na začetku in koncu obdobja (Koletnik, 1997, str. 202).

Členitev in obseg bilance stanja sta odvisna od priprave za zunanje ali notranje odločanje in pa tudi od velikosti družbe. Za zunanje poslovno odločanje so vsebina, obseg in členitev bilance stanja določeni z ZGD, SRS 24 in SRS 30, notranji uporabniki pa lahko predpisano obliko prilagodijo glede na potrebe z akti podjetja. SRS 24 določa vsebino in členitev bilance stanja pri temeljnem letnem poslovnem poročanju velikih in srednjih podjetij. (glej tudi prilogo 1), SRS 30 pa strnjeno predstavitev podatkov, ki jo podjetja uporabijo, ko objavijo povzetek letnega poročila (Slovenski računovodski standardi, 2002).

Tudi druge države z zakoni ali standardi predpisujejo vsebino in obliko bilance stanja, tako da se te razlikujejo. Na vsebino bilance vplivajo tudi pravila računovodstva, ki se med državami razlikujejo (Schweikart, Gray, Roberts, 1995, str. 145).

Vsebina in členitev bilance stanja (SRS 30):

SREDSTVA

a) Stalna sredstva

- *neopredmetena dolgoročna sredstva*
- *opredmetena osnovna sredstva*
- *dolgoročne finančne naložbe*

b) Gibliva sredstva

- *zaloge*
- *poslovne terjatve*
- *kratkoročne finančne naložbe*
- *dobroimetje pri bankah, čeki in gotovina*

c) Aktivne časovne razmejitve

OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV

a) Kapital:

- *vpoklicani kapital*
- *kapitalske rezerve*
- *rezerve iz dobička*
- *preneseni čisti poslovni izid*
- *čisti poslovni izid poslovnega leta*
- *prevrednotovalni popravki kapitala*

b) Finančne in poslovne obveznosti

c) Pasivne časovne razmejitve

4.2.3.2. Izkaz poslovnega izida

Dejavnosti, ki jih družba opravlja, so tako pomembne prejemnikom računovodskih informacij, da ti zahtevajo poseben računovodski izkaz, ki prikazuje prihodke in odhodke družbe v določenem obdobju (Pratt, 1990, str. 64).

Izkaz poslovnega izida družbe se pripravlja za določeno obdobje. Poslovni izid je razlika med vsemi prihodki in odhodki družbe v določenem obdobju. Vrstni red posameznih postavk je določen v Zakonu o gospodarskih družbah in Slovenskih računovodskih standardih (Turk et al., 1999, str. 192). Sestavljen je lahko v eni od dveh stopenjskih oblik (različici I in II) med katerima družba lahko izbere ustrežnejšo, tudi glede na njene mednarodne stike (Odar, 2004, str. 9).

Členitev in obseg izkaza poslovnega izida sta odvisna od priprave za zunanje ali notranje odločanje, velikosti družbe in njenih mednarodnih stikov. Za zunanje poslovno odločanje, predvsem pa za temeljno letno poslovno poročanje velikih in srednjih podjetij, so vsebina, obseg in členitev izkaza poslovnega izida določeni z ZGD in SRS 25 (glej tudi prilogo 2). SRS 30 pa določa strnjeno predstavitev podatkov, ki jo podjetja uporabijo, ko objavijo povzetek letnega poročila (Slovenski računovodski standardi, 2002).

Vsebina izkaza poslovnega izida (SRS 30):

- poslovni prihodki,
- poslovni odhodki,
- + finančni prihodki,
- finančni odhodki,
- = poslovni izid iz rednega delovanja,
- + izredni prihodki,
- izredni odhodki brez prevrednotovalnega popravka kapitala,
- prenos v prevrednotovalni popravek kapitala,
- davek iz dobička,
- = čisti poslovni izid poslovnega leta.

Družba mora ugotoviti tudi bilančni dobiček in ga prikazati na enega od treh načinov: dopolni izkaz poslovnega izida, podatke izkaže v dodatku k izkazom ali v izkazu gibanja kapitala (Odar, 2001b, str. 89).

Če bilančni dobiček izkazuje v izkazu poslovnega izida, potem doda naslednje postavke:

Različici I in II

1. preneseni dobiček / prenesena izguba,
2. zmanjšanje (sprostitvev) kapitalski rezerv,
3. zmanjšanje (sprostitvev) rezerv iz dobička, ločeno po posameznih vrstah teh rezerv,
4. povečanje (dodatno oblikovanje) rezerv iz dobička, ločeno po posameznih vrstah teh rezerv,
5. bilančni dobiček / bilančna izguba (kot vsota čistega dobička / izgube in ustreznih postavk 1, 2, 3, in 4).

4.2.3.3. Razkritja k bilanci stanja in izkazu poslovnega izida

Družbe morajo v letno poročilo vključiti razkritja, ki jih predpisujejo ZGD in slovenski računovodski standardi (SRS 1 – 30). Družbe, ki so zavezane reviziji, morajo razkriti več informacij kot druge družbe.

Vse družbe morajo razkriti najmanj (Vezjak, 2004, str. 109):

1. Vrednotenje.

Družbe morajo v prilogah k izkazom razkriti metode, ki so bile uporabljene za vrednotenje postavk, izračun odpisov vrednosti in način preračunavanja postavk iz tuje valute v domačo; pojasniti, če so zaradi izjemnih primerov, ki jih določajo SRS, odstopali od splošnih pravil vrednotenja oz. so zaradi resničnega in poštenega prikaza poslovanja opustili kakšno zakonsko določbo; prikazati učinke na prikaz premoženja in obveznosti družbe, njegovega finančnega položaja in poslovnega izida; dodatne informacije pa morajo razkriti, če zakonske določbe ne zadoščajo za resničen in pošten prikaz poslovanja.

2. Razmerja z drugimi družbami.

Predstaviti mora družbe, v katerih je udeležena z najmanj dvajsetodstotnim deležem; če je družba odvisna, pa mora razkriti podatke o nadrejeni družbi.

3. Izkaz postavk.

Razkritja, ki se nanašajo na izkazovanje postavk, so obvezna za vse družbe. Posebej je treba pojasniti spremembe v členitvi bilance in razloge zanje; ločeno prikazati postavke (označene z arabskimi številkami), če so bile v bilanci združene; razkriti ali kakšno premoženje oz. kakšna obveznost do virov sredstev spada v več razčlenitvenih postavk; v prilogi pojasniti neprimerljivost postavk v bilanci stanja in izkazu poslovnega izida za preteklo leto in njihove prilagoditve.

4. Kapital in obveznosti.

Družbe morajo v bilanci stanja ali v prilogi k izkazom ločeno prikazati znesek kapitalskih rezerv, ki je bil v poslovnem letu pripisan, in znesek, ki je bil odpisan; pri postavki rezerve iz dobička prikazati znesek povečanja rezerv iz bilančnega dobička preteklega poslovnega leta po sklepu skupščine, znesek povečanja rezerv iz čistega dobička poslovnega leta in znesek zmanjšanja rezerv zaradi uporabe v poslovnem letu; razkriti informacije o povečanju osnovnega kapitala, gibanju lastnih delnic, ob več razredih delnic pa tudi število delnic vsakega razreda, njihov nominalni znesek in vse vrednostne papirje, ki dajejo imetnikom pravico do udeležbe v dobičku; razkriti posamezne obveznosti, katerih rok dospelja je daljši od pet let, in višino vseh obveznosti, ki so

zavarovane s stvarnim jamstvom. Velike in srednje družbe pa so dolžne razčleniti in pojasniti zneske pomembnejših drugih rezervacij ter finančnih obveznosti, ki niso izkazane v bilanci stanja, ločeno pa še obveznosti iz naslova izplačila pokojnin in obveznosti do družb v skupini.

5. Poslovni izid.

Družbe morajo prikazati poslovni izid ob prevrednotenju, in sicer preračun na podlagi evra in cen življenjskih potrebščin. Velike in srednje družbe, ki sestavljajo izkaz poslovnega izida po različici II, morajo v letnem poročilu razkriti znesek stroškov dela in pri tem prikazati stroške plač in socialnih ter pokojninskih zavarovanj. Velike družbe morajo razkriti podatke o prodaji po posameznih poslovnih področjih oz. zemljepisnih trgih, razen če bi kot posledica nastala pomembnejša škoda podjetju.

6. Zaposleni in skupine oseb.

Velike družbe morajo razkriti podatke o povprečnem številu zaposlenih glede na izobrazbo, celotni znesek predujmov in posojil ter poroštev, obrestno mero, pomembnejše pogoje in skupni znesek odplačil iz naslova vračil posojil v poslovnem letu, ki so jih dobili:

- člani uprave,
- delavci družbe, zaposleni na podlagi pogodb, za katere ne velja tarifni del kolektivne pogodbe,
- člani nadzornega sveta.

Družbe, ki so zavezane reviziji, morajo računovodskim izkazom priložiti obsežna razkritja, ki so določena z zakonom in SRS. Družbe, morajo poleg razkritij, ki jih zahteva ZGD, razkriti tudi informacije, ki jih SRS opredeljujejo kot pomembne. Pri določanju vsebine in obsega razkritij je ključno, kako družba z notranjimi akti določi pomembnost informacij. Družbe, zavezane reviziji, morajo razkriti informacije k vsem štirim računovodskim izkazom, ki jih prikažejo v letnem poročilu (Vežjak, 2004a, str.114).

4.2.3.4. Izkaz finančnega izida

Izkaz finančnega izida prikazuje poslovanje družbe iz finančnega zornega kota. Poroča o finančnem toku družbe, ki je posledica delovanja, investiranja in financiranja. Prodaja izdelkov in storitev, ki je cilj delovanja družbe, je najpomembnejši način ustvarjanja finančnega toka. Denarna sredstva, ki jih ima družba na razpolago, se najpogosteje zmanjšujejo na račun investiranja, pridobivanja raznih nedenarnih sredstev. Družba pridobi sredstva tudi tako, da se zadolži ali poveča lastni kapital z izdajo novih delnic (Stickny, 1996, str. 18). Izkaz torej prikazuje načine povečanja in zmanjšanja denarnih sredstev ter njihovih ustreznikov.

S tem izkazom naj bi njegovi uporabniki spoznali (Hilton, 1994, str. 940):

1. sposobnost podjetja, da ustvari pozitiven čisti denarni tok,
2. sposobnost podjetja, da poravna obveznosti,
3. prihodnje potrebe podjetja po zunanjem financiranju,
4. vzroke za razliko med čistim dobičkom in finančnim izidom pri poslovni dejavnosti,
5. posledice denarnih in nedenarnih dejavnosti naložb ter financiranja podjetja.

Pri tem ima družba na izbiro neposredno in posredno metodo: pri neposredni razkriva glavne skupine kosmatih denarnih prejemkov in izdatkov, podatke pridobiva iz (Lipnik, 2004, str. 132):

- izvirnih listin o prejemkih in izdatkih
- izpiskov prometa in stanja poslovnega računa pri banki
- poslovnih knjig

pri posredni pa popravlja čisti dobiček ali izgubo za učinke poslov, ki (Turk et al., 1999, str. 472):

- nimajo denarne narave;
- imajo denarne prejemke in izdatke v naslednjem obdobju (odloženi prihodki in stroški ter vnaprej vračunani stroški);
- so povezani z denarnimi tokovi iz investiranja in financiranja.

SRS 26 določa, da ima lahko izkaz finančnega izida dve obliki, različica I ustreza neposredni metodi, različica II pa posredni (glej tudi prilogo 3). Družba izbere različico, ki ji ustreza glede na možnost zagotavljanja podatkov. Izkaz finančnega izida pri različici I prikazuje prejemke in izdatke, pri različici II pa pritoke ter odtoke (Lipnik, 2004, str. 132):

Različica I

a) Finančni tokovi pri poslovanju:

- prejemki pri poslovanju,
- izdatki pri poslovanju.

b) Finančni tokovi pri naložbenju:

- prejemki pri naložbenju,
- izdatki pri naložbenju.

c) Finančni tokovi pri financiranju:

- prejemki pri financiranju,
- izdatki pri financiranju.

Različica II

a) Finančni tokovi pri poslovanju:

- pritoki pri poslovanju,
- odtoki pri poslovanju.

b) Finančni tokovi pri naložbenju:

- pritoki pri naložbenju,
- odtoki pri naložbenju.

c) Finančni tokovi pri financiranju:

- pritoki pri financiranju,
- odtoki pri financiranju.

K izkazu finančnega izida mora družba podati tudi obvezna razkritja, ki morajo vsebovati razlago, po kateri različici je izkaz sestavljen in odkod izhajajo podatki za postavke v njem; razkriti iz izkaza izključene pritoke in odtoke, ki očitno niso povezani s prejemki in izdatki

(stvarni vložki v osnovni kapital, druge spremembe na strani naložbenja in financiranja brez posredovanja denarnih sredstev); v primeru različice II ločeno prikazati pobotane zneske povečanj in zmanjšanj posameznih pomembnih gospodarskih kategorij; razkriti ustavljanje poslovanja, če do njega pride (Lipnik, 2004, str. 139).

4.2.3.5. Izkaz gibanja kapitala

Novi zakon določa, da morajo letna poročila vsebovati tudi izkaz gibanja kapitala. Družba z njim prikazuje gibanje posameznih sestavin kapitala, uporabo čistega dobička in pokrivanje izgube (glej tudi priložo 4). Izkaz je lahko sestavljen na dva načina (Odar, 2004, str. 10):

- različica I prikazuje razdelitev čistega dobička kot sestavine kapitala oz. poravnava izgube kot odbitne postavke od kapitala;
- različica II pa prikazuje spremembe vseh sestavin kapitala, ki so vključene v bilanco stanja.

Dodatek k izkazu gibanja kapitala je prikaz bilančnega dobička. Oblikujeta se dva pojma:

- čisti dobiček poslovnega leta,
- bilančni dobiček.

Čisti dobiček poslovnega leta je prikazan v izkazu poslovnega izida.

Bilančni dobiček dobimo tako, da čistemu dobičku poslovnega leta prištejemo preneseni čisti dobiček, kapitalske rezerve ali rezerve iz dobička oz. odštejemo prenesene izgube in rezerve, ki smo jih na novo oblikovali.

Na skupščini delničarjev odločajo o delitvi bilančnega dobička. Družba lahko bilančni dobiček izkaže tudi v izkazu poslovnega izida ali prilogi k izkazu, vendar če sestavlja izkaz gibanja kapitala, te informacije prikaže v tem izkazu (Lipnik, 2001a, str. 108).

Družba mora v razkritjih k izkazu gibanja kapitala podrobno pojasniti razloge za vsako spremembo posameznih gospodarskih kategorij in pojasniti njihove povezave na premike v kapital ter iz njega; prikazati spremembe rezerv in prevrednotovalnih popravkov kapitala po vrstah; predstaviti delitev čistega dobička in poravnava čiste izgube; razkriti dividende v obračunskem obdobju, za katerega se sestavlja izkaz gibanja kapitala; razkriti deleže v dobičku, ki jih skupščina določi tistim, ki niso lastniki kapitala; prikazati spreminjanje kapitalskih rezerv in rezerv iz dobička ter prikazati za kaj jih je družba uporabila (Lipnik, 2004a str. 145).

4.2.4. REVIZORJEVO POROČILO

Letna poročila družb, ki so zavezana reviziji, morajo biti revidirana in vključevati revizorjevo poročilo.

Revizorjevo poročilo vsebuje mnenje revizorja o računovodskih izkazih, ki jih je revidiral. Mnenje oblikuje po pregledu revizijskih dokazov. Revizor lahko v svojem poročilu izrazi: mnenje brez pridržka, mnenje s pridržkom in odklonilno mnenje. Revizor lahko v primeru, da nima zadostnih dokazov, zavrne oblikovanje mnenja (Turk et al, 1999, str. 730).

Poleg računovodskih izkazov mora revizor pregledati tudi druge dele letnega poročila in ugotoviti, ali so v skladu z računovodskimi izkazi, ter to vključiti v svoje mnenje.

4.3. KAJ ŽELI SPOROČITI DRUŽBA

Poslovodstvo družbe je odgovorno za sestavo letnega poročila, ki ga morajo predložiti tudi k reviziji, če tako določa zakon. Vendar pa družbe poleg z zakonom določenih razkritij v letnih poročilih pogosto prostovoljno razkrivajo določene podatke o poslovanju, kljub temu da je to povezano s precej velikimi stroški (Pratt, 1990, str. 38).

V Združenih državah Amerike je FASB opravil raziskavo o prostovoljnih razkritjih v letnih poročilih in pri tem prišel do naslednjih ugotovitev (Horvat, 2001, str. 129):

- veliko vodilnih družb prostovoljno razkriva informacije o poslovanju, ki so se pokazale kot uporabne pri stikih z vlagatelji in drugo zainteresirano javnostjo;
- pomembnost prostovoljnih razkritij naj bi v prihodnosti naraščala zaradi velikih sprememb v poslovnem okolju;
- poudarjena so razkritja o tem kateri dejavniki poslovanja so pomembni za uspeh družbe in smer razvoja;
- pomembna so razkritja o navidez neznanih neopredmetenih sredstvih, predvsem o izsledkih raziskav in razvoja o človeških zmožnostih (human resources), odnosih s strankami, kupci, inovacijah ...
- družbe bodo morale razširiti poročanje o prihodnjem poslovanju;
- prostovoljna razkritja zajemajo tudi slabe novice; uporabna so predvsem, če so prikazi rezultat primerjave doseženih rezultatov s plani;
- koristno je razkriti metriko oz. mere, ki jih uporablja družba za upravljanje poslovanja in vodenje strategij;
- družbe je treba spodbujati k vse boljšemu poslovnemu poročanju;

➤ vsaka družba je unikatna in mora določati svoje pomembne dejavnike ter uporabna prostovoljna razkritja; kljub temu jih lahko preučujemo in poiščemo skupne lastnosti; V letno poročilo so pogosto vključena tudi prostovoljna razkritja, povezana z okoljevarstvenimi, temami in razkritja socialne dejavnosti (Vezjak, 1998, str. 35).

Družbe skušajo investitorjem predstaviti svoje poslovanje na več načinov. Vendar pa obveščanje javnosti o poslovnih rezultatih ni glavni cilj družbe – pravi motiv za poročanje je povečanje koristi delničarjev. Pri tem pa iščejo luknje v zakonodaji, ki ne more biti natančno določena, sčasoma pa se tudi spreminja. S tega vidika najboljši računovodski izkazi niso tisti, ki prikazujejo poslovanje družbe najbolj resnično in pošteno, ampak tisti, ki vodijo v povečanje cene delnic. Zakonodaja skuša težnje družb omejiti, vendar pa meje ne postavlja povsem natančno, zato družbe razkrivajo različne informacije znotraj istih zakonodajnih okvirov (Fridson, 1991, str. 3).

Uprava družbe torej gleda na letno poročilo predvsem kot na dokument, s katerim poroča sedanjim in prihodnjim lastnikom družbe o svoji uspešnosti ter možnostih za razvoj. Na podlagi ugotovljene uspešnosti pa delničarji upravo nagradijo ali kaznujejo. Uprava zato pogosto skuša prikazati svoje poslovanje nekoliko uspešnejše, kot je bilo v resnici. Vendar pa je za uspešno poslovanje družbe pomembno tudi, kako so z njo zadovoljne druge skupine, s katerimi sodeluje. Pomembno je, da vodstvo družbe opredeli, kdo so glavne interesne skupine, s katerimi sodeluje, in njihove cilje. To lahko oblikuje prek accountability scorecard oz. izkaza odgovornosti (Kavčič, 1999, str. 40):

- Identifikacije glavnih interesnih skupin. Praviloma so to kupci in drugi zunanji uporabniki proizvodov ali storitev družbe, zaposleni, dobavitelji, uprava družbe in drugi.
- Opredelitve najpomembnejših prispevkov in zahtev posameznih interesnih skupin, ki jim po možnosti pripišejo tudi ustrezen pomen.
- Določitve temeljnih mer, s katerimi merimo prispevke in zahteve posameznih interesnih skupin. V tem koraku je treba natančno določiti mejne velikosti, ki so sprejemljive za tiste, ki prispevke dajejo, in mejne zahteve za one, ki jih zahtevajo.
- Upoštevanja mer in ugotovitve, kaj o njihovi velikosti menijo posamezne interesne skupine; če so razlike med ponudbo in zahtevo prevelike, jih je treba uskladiti že pri načrtovanju, sicer družba ne bo uspešno delovala.

4.4. UPORABNIKI INFORMACIJ

Slovenski računovodski standardi delijo uporabnike računovodskih informacij na notranje in zunanje. Notranji uporabniki računovodskih informacij so (SRS 30.7.):

- izvajalci posameznih nalog v družbi, ki morajo odločati o podrobnostih izvajanja,
- poslovodstvo v družbi, od najnižje ravni do uprave (ravnateljstva),
- upravljalni in nadzorni organi v družbi,
- zaposleni v družbi.

Zunanji uporabniki računovodskih informacij pa so (SRS 30.8.):

- lastniki, ki niso člani njegovih upravljalnih in / ali nadzornih organov (tudi možni vlagatelji kapitala),
- posojilodajalci (zlasti dajalci dolgoročnih in tudi kratkoročnih posojil),
- dobavitelji (zlasti dajalci dolgoročnih in tudi kratkoročnih kreditov),
- kupci (zlasti glavni stalni kupci),
- država,
- javnost (tudi tekmeči).

Letno poročilo je namenjeno predvsem zunanjim uporabnikom računovodskih informacij. Ker pa imajo posamezne skupine uporabnikov informacij različen interes za sodelovanje z družbo, jih zanimajo tudi različne informacije o družbi. Na njihovi podlagi temeljijo odločitve o prihodnjem sodelovanju z družbo.

➤ **Delničarji, investitorji in finančni strokovnjaki**

Sedanji in prihodnji investitorji družbe skušajo v letnih poročilih prepoznati in ovrednotiti investicijske priložnosti ter spremljati uspešnost obstoječih naložb. Sedanji in bodoči posojilodajalci se za družbo zanimajo, ko se odločajo o tem, ali bi še posojali denar družbi in koliko. Za letna poročila se zanimajo tudi finančni analitiki in ekonomisti, ki napovedujejo prihodnjo uspešnost družbe, industrije in gospodarstva. Sedanje lastnike kapitala v letnem poročilu zanimajo podobne informacije kot prihodnje lastnike kapitala in finančne strokovnjake (Megis, 1995, str. 10).

Lastniki kapitala poudarjajo zlasti obvezni del letnega poročila, saj lahko informacije lažje primerjajo. Na podlagi svojega znanja, izkušenj in finančnih podatkov ter razkritij v računovodskih izkazih si skušajo ustvariti mnenje o poslovanju družbe. Svoje odločitve o prihodnjem sodelovanju z družbo pa skušajo oblikovati predvsem na podlagi podatkov, ki se nanašajo na poslovanje družbe v prihodnosti. Večjo pozornost zato namenijo naložbam družbe. Pomembna je njihova donosnost, poudarjajo pa tudi tveganje, s katerim se družba srečuje.

Po mnenju finančnih analitikov so ključni dejavniki, ki vplivajo na uspešnost poslovanja v prihodnosti, predvsem: vodstvo, dejavnost, proizvodi, trgi, raziskave in razvoj. Zato skušajo pridobiti zanesljive informacije o teh področjih in si tako ustvariti svoje mnenje. Za investitorje je torej zanimivo predvsem poročilo, v katerem sta razvidni sposobnost in znanje vodstva, da na izbranih trgih uspešno in učinkovito poslujejo; pomembni so tudi pozicioniranje ključnih proizvodov, razvitost in uspešnost dejavnosti, usmerjenih v raziskave in razvoj.

V zadnjem času pridobivajo na pomenu informacije o ravnanju z okoljem. Uporabniki letnega poročila pričakujejo, da bo družba razkrila določene informacije o tem, kako bo s svojim poslovanjem vplivala na okolje in kako ga bo varovala.

Zvestoba delničarjev omogoča uresničevanje dolgoročnih strategij in stabilno poslovanje, ki povečuje zaupanje lastnikov kapitala (Vezjak, 1998, str. 34).

Lastniki oblikujejo svoje mnenje o družbi predvsem na podlagi računovodskih podatkov, ki morajo biti revidirani. Vendar pa lahko uprava v letno poročilo vključi tudi podatke, s katerimi prikazuje nekoliko slabše poslovanje uspešnejše.

Ker je letno poročilo osnova za oceno dela uprave, se ta izogiba poročanju o slabih novicah. Svoje neuspešno delo lahko prikrije tako, da zmanjša podatke v načrtu. Lastniki pogosto ne hranijo načrtov in se pri primerjavi oprejo le na podatke, ki jih predstavi uprava v letnem poročilu. Izogibajo se tudi poročanju o nevarnostih, ki jih vidijo za družbo v prihodnosti.

Uprava lahko podatke v letnem poročilu predstavi premalo razčlenjeno in tako lastniki ne dobijo resnične slike o vplivu uprave na delovanje družbe.

Nerealno sliko družbe je možno ustvariti predvsem z neprimerljivostjo letnega poročila z načrti, s katerimi je družba načrtovala svoje poslovanje.

Med take sodi (Kavčič, 1999, str. 40):

a) Neprimerljivost dobička.

Dobiček, ki ga prikaže uprava v izkazu poslovnega uspeha ni povsem primerljiv z načrtovanim dobičkom. Če želijo lastniki dobiti pravilno oceno dobička, ga morajo očistiti vseh tistih prihodkov in odhodkov, ki jih uprava ni načrtovala ali niso posledica dejavnosti uprave. Uprava pa lahko na neprimerljivost dobička vpliva tudi s spremembo računovodske politike; če spremenijo metodo obračuna posameznih stroškov, se ustrezno spremenijo odhodki in posledično tudi dobiček.

b) Različno razumevanje informacij v poročilih dajalcev in prejemnikov sporočil.

Uprave družb pogosto ne uporabljajo pravih terminoloških izrazov za ekonomske kategorije. Že znotraj družbe lahko nastopijo težave zaradi neenakega razumevanja strokovnih pojmov; v teh primerih so letna poročila slabše kakovosti. Na slabše razumevanje letnega poročila pa lahko vpliva tudi, če uprava v letno poročilo vključi preveč informacij, ker je tako težje ugotoviti pomembna dejstva.

c) Namerno izključevanje postavk, ki kažejo, da je bila uprava manj uspešna, ali vključevanje postavk, ki kažejo, da je bila uprava uspešna.

Uprava lahko ustvarja skrite rezerve ali skriva slabe poslovne rezultate tako, da preceni ali podceni posamezne postavke v bilancah. Vendar pa je takšno delovanje lahko uspešno le kratkoročno, saj ga lahko odkrijejo revizorji.

➤ **Kupci in dobavitelji**

Za letno poročilo se zanimajo predvsem tisti kupci in dobavitelji, ki z družbo sodelujejo v velikem obsegu in je njihovo poslovanje odvisno od uspešnosti družbe. Poleg teh pa se za letno poročilo lahko zanimajo tudi tisti, ki se odločajo za sodelovanje z družbo v prihodnosti. Kupce zanima, ali bo družba v prihodnosti še poslovala in bila sposobna izpolniti dolgoročne projekte; ali bo v prihodnosti še servisirala svoje izdelke. Nove poslovne partnerje pa zanimajo sloves družbe, izkušnje, ki jih družba pridobi z dolgoročnim poslovanjem, njena sposobnost prilagajanja spremembam na trgu in podatek o tržnem deležu. Dobavitelje zanima, kako družba sledi razvoju in po kakšnih izdelkih bo povpraševala v prihodnosti. Kupce pa zanima tudi, v čem so proizvodi družbe kakovostnejši od konkurence (Megis, 1995, str. 10)

➤ **Javnost**

Konkurenca skuša na podlagi informacij v letnem poročilu pripraviti konkurenčne strategije. Država jih uporablja pri pripravi zakonodaje na področju davkov in računovodstva. Pri poročanju o družbah in ekonomiji jih uporabljajo tudi mediji, študentje pa jih uporabljajo pri učenju, za lažje razumevanje delovanja družb. Letna poročila pa so namenjena tudi javnosti, ki jo zanima vpliv družbe na širšo družbeno skupnost (Megis, 1995, str. 10).

5. KRITERIJI ZA PRIMERJAVO LETNIH POROČIL

5.1. ZNAČILNOSTI DOBRIH LETNIH POROČIL

Za dobro letno poročilo ni značilno le, da prikazuje resnične in poštene informacije o družbi; pomembno je tudi, da so te informacije prikazane na način, da jih bo bralec letnega poročila razumel. Dejavniki kakovostnega letnega poročila so (Horvat, 2001, str. 148):

- splošni vtis – je prvi vtis, ki ga bralec dobi, ko si ogleda letno poročilo;
- sestava – tu je pomembno, da so posamezni deli zaključene enote, ki si sledijo v smiselnem zaporedju;
- naslovna stran – mora pritegniti pozornost;
- besedilo – biti mora slovnično pravilno, vendar naj bodo stavki preprosti in splošno razumljivi;
- spremna beseda – pomembno je, da ob fotografijah zajamemo ključna sporočila;
- tipografija – pomeni, da posamezne dele bolj poudarimo, spreminjamo pisave;
- fotografije in ponazoritve – pomembno je da niso samo za okras, ampak da zajemajo smisel letnega poročila;
- grafi – iz preglednih zlahka razberemo gibanje podatkov;
- računovodski podatki – pomembno je predvsem, da si pravilno sledijo in niso prenatrpani.

Dobra letna poročila so si različna, saj je pomembno, da odsevajo bistvo družbe in s tem izstopajo iz povprečja; kljub temu lahko poiščemo skupne lastnosti (Arfin, 1993, str. 154):

➤ **Poudarjene so informacije namenjene delničarjem.**

Lastniki kapitala na podlagi letnega poročila ocenjujejo delo uprave in se odločajo, kam bodo investirali svoj kapital. Letno poročilo mora tako z obliko in vsebino pritegniti njihovo

pozornost. Poslovno poročilo mora biti razumljivo, vsebovati mora predstavitev prihodnjega razvoja družbe. Pri tem naj družba nakaže pomembnejše smeri delovanja v prihodnosti in jih utemelji z analizo. Družbe morajo v letnem poročilu prikazati tako priložnosti kot nevarnosti, ki družbi pretijo. Pomembno je tudi, da si družba zastavi cilje, ki so dosegljivi.

➤ **Namen letnega poročila mora biti dobro opredeljen.**

Letna poročila niso namenjena le natančnemu poročanju o poslovnih dogodki v preteklem letu, ampak pomagajo družbi pri doseganju strateških ciljev. Pomembno je, da družba ne predstavlja preveč tem hkrati, ampak se osredotoči le na najpomembnejšo, ki jo predstavi z razumljivimi in jedrnatimi sporočili. Informacijo, ki jo želijo posebej poudariti, lahko prikažejo v odstavku, ki je drugače grafično oblikovan, in s tem pritegnejo pozornost bralca. Pomembno je, da družba prikaže najpomembnejše informacije in da se te ne izgubijo v preveč obsežnem prikazu delovanja družbe. Fotografije in spremno besedilo morajo slediti temi letnega poročila.

➤ **Letno poročilo naj bo pregledno.**

Zgradba letnega poročila naj pokaže glavne značilnosti poslovanja družbe. To so lahko posamezne funkcije družbe, kot so nabavna, prodajna, kadrovska in druge. Letno poročilo lahko razdeli tako, da prikaže poslovanje posameznih obratov, lahko pa prikaže tudi po posameznih skupinah proizvodov, ki jih proizvaja. V poslovno poročilo naj ne bo vključenih preveč strokovnih terminov in dvoumnih sporočil.

➤ **Letno poročilo naj odraža bistvo družbe.**

Letno poročilo mora predstavljati poslovanje družbe tako s svojo obliko kot vsebino. Če se zgradba letnega poročila bistveno ne spreminja, bralec lažje najde iskane informacije. Tako letno poročilo zagotavlja, da v družbi ne bo prišlo do hitrih in pomembnih sprememb. Pomembno je, da ko prejemnik dobi letno poročilo, to zadovolji njegova pričakovanja ali pa jih celo preseže. Letna poročila, ki se vsako leto močno spreminjajo, lahko zmedejo prejemnika in povzročijo nepomembna ugibanja.

5.2. LETNO POROČILO V SLOVENIJI

Letna poročila, ki jih družbe objavljajo na medmrežju, do leta 2002 niso bila standardizirana. Zato se pojavijo vprašanje primerljivosti, zaupnosti, zanesljivosti, neoporečnosti in kakovosti podatkov. Novi zakon o gospodarskih družbah to spreminja, saj določa, da pooblaščen organizacija objavi letna poročila v elektronski obliki. Prednosti poročanja na medmrežju so majhni stroški dostopa do informacij, pravočasnost in možnost pogostejšega poročanja (Horvat, 2001a, str. 7).

Organizacija, pooblaščen za obdelavo in objavo podatkov, je Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (Ajpes), ki mora predložena letna poročila objaviti na spletnih straneh in proti plačilu vsakomur omogočiti dostop (Odar, 2004, str. 12).

Na medmrežju sem izbrala letni poročili dveh slovenskih družb.

➤ **Letno poročilo Krke d. d.**

Letno poročilo Krke d. d. je sestoji iz poslovnega poročila, ki mu sledijo revidirani računovodski izkazi s pojasnili. V poslovnem poročilu najdemo uvodni del, predstavitev poslovanja in družbe. Uvodni del vsebuje poslanstvo in vizijo, kratek pregled poslovanja, predstavitev strateških usmeritev in pismi predsednika uprave ter nadzornega sveta. Poslovanje Krke je predstavljeno po pomembnih značilnostih posameznih funkcij; poudarjajo svojo usmerjenost v varovanje okolja, ki jo utemeljujejo z usmerjenostjo družbe k zdravju. Poglavlje Krka doma in v tujini predstavlja vodstvo družbe in obrate tako doma kot v tujini. V računovodskem delu letnega poročila najdemo revizorjevo poročilo, revidirane računovodske izkaze, povzetek pomembnih računovodskih usmeritev, podlago za sestavo računovodskih izkazov, računovodske usmeritve, izpostavljenost in obvladovanje tveganja, razčlenitev ter pojasnila k računovodskim izkazom, splošna in druga razkritja ter predstavitev (Letno poročilo Krka d.d., 2004).

➤ **Letno poročilo Leka d. d.**

Družba Lek d. d. v uvodnem delu najprej prikazuje pokazatelje poslovanja. Sledita jim pismo delničarjem in pregled dosežkov preteklega leta. Uvodu sledi poslovno poročilo, v katerem najprej namenijo pozornost spremembam v lastništvu in gibanju prodaje delnic; razkrivajo, kako nove lastniške povezave vplivajo na cilje poslovanja v prihodnosti. Preteklo poslovanje

prikazujejo po poslovnih funkcijah. Razkrivajo tudi cilje poslovanja v prihodnjem letu. Na koncu pa poudarjajo še svojo skrb za varstvo okolja in družbeno odgovornost. Računovodsko poročilo začnejo s poročilom nadzornega sveta; nato prikažejo letne in konsolidirane računovodske izkaze s pojasnili ter revizorjevo mnenje. Na koncu, predstavljajo upravo družbe, povezane družbe v tujini in predstavništva (Letno poročilo Lek d.d., 2004).

6. SKLEP

Letno poročilo je publikacija, s katero se družba vsako leto predstavi svojim delničarjem in preostali javnosti. Poleg obveznih sestavin, ki jih določa zakon, lahko družba v letno poročilo vključi tudi podatke in slike, ki so namenjeni promociji družbe. Za pripravo letnega poročila družba nameni veliko časa in denarja, zato želijo, k sodelovanju pritegniti čim več ljudi.

Države lahko letno poročilo uredijo z zakonom ali pa z njim le uredijo pogoje, da lahko strokovna javnost oblikuje in sprejema standarde, ki so osnova za zunanje poročanje. V Sloveniji vsebino letnega poročila določata Zakon o gospodarskih družbah in Slovenski računovodski standardi. S sprejetimi zakoni in standardi skušajo poenostaviti pripravo, vsebino ter obliko letnega poročila in tako omogočiti lažjo primerjavo podatkov ter povečati njihovo verodostojnost.

Družba mora v letnem poročilu razkriti vsaj tiste informacije, ki jih zahteva zakon, vendar pa lahko vključi tudi dodatna prostovoljna razkritja. Letno poročilo sestavljajo uvodni, opisni, ki ga imenujemo tudi poslovno poročilo, in računovodski del. Družbe, ki so zavezane reviziji, morajo pripraviti obširnejše letno poročilo.

Letno poročilo sestavljajo uvodni, opisni in računovodski del. V uvodnem delu skušajo pritegniti pozornost bralca z grafično podobo in jasno vsebino, da prebere tudi ostali del poročila.

Opisni del letnega poročila lahko imenujemo tudi poslovno poročilo. Zakon določa, da mora družba v poslovnem poročilu pošteno prikazati razvoj poslovanja in položaj družbe, pomembne poslovne dogodke, ki so nastopili po koncu poslovnega leta, pričakovan razvoj družbe, aktivnosti družbe na področju raziskav ter razvoja, podružnice družbe in njihove

aktivnosti v tujini. Družba v poslovno poročilo vključi tudi več prostovoljnih razkritij; pogosta so predvsem razkritja, namenjena delničarjem, in razkritja o ravnanju z okoljem.

Računovodski del sestavljajo bilanca stanja, izkaz poslovnega izida in priloga s pojasnili k izkazom. Družbe, ki so zavezane reviziji, pa morajo vključiti tudi izkaz finančnega izida, izkaz gibanja kapitala in revizorjevo poročilo.

Dobra letna poročila poudarjajo predvsem informacije, namenjene delničarjem; družbe tako dobro opredelijo namen. Takšna poročila so pregledna in odražajo bistvo podjetja. Letna poročila v Sloveniji so se z leti izboljševala. Podjetja skušajo v letna poročila vključiti tudi prostovoljna razkritja, predvsem v povezavi z varstvom okolja in družbeno odgovornostjo.

LITERATURA

1. Arfin F.N.: Annual reports that pay their way. London : Pitman, 1993. 212 str.
2. Gruban, Brane, Verčič, Dejan, Zavrl, Franci: Pristop k odnosom z javnostmi. Ljubljana : Pristop, 1997. 203 str.
3. Evans, Thomas G., Taylor, Martin E., Holzman, Oscar J.: International accounting & reporting. Cincinnati : South – Western Publishing Co., 1944. 536 str.
4. Fridson, Martin S.: Financial statement analysis: a practitioner's guide. New York : John Wiley & sons, 1991. 285 str.
5. Hilton, Ronald, W.: Managerial accounting. Second edition. New York : McGraw-Hill, 1994. 982 str.
6. Horvat, Tatjana: Priprava letnega poročila po spremembah ZGD. IKS, Ljubljana, 28(2001), 12, str. 125–158.
7. Horvat, Tatjana: Zunanje računovodsko poročanje po medmrežju. Revizor, Ljubljana, 12(2001a), 9, str. 7–27.
8. Horvat, Tatjana: Sestavljanje letnega poročila s poudarkom na poslovnem poročilu. Revizor, Ljubljana, 14(2003), 1, str. 25–43.
9. Kavčič, Slavka: Računovodske informacije za zunanje uporabnike. 29. Simpozij o sodobnih metodah v računovodstvu in poslovnih financah. Zbornik referatov, Ljubljana : Zveza ekonomistov Slovenije, 1997, str. 143–153.

10. Kavčič, Slavka: Analiziranje za pripravo letnega poročila. 4. Strokovno posvetovanje o sodobnih vidikih analize poslovanja in organizacije. Zbornik referatov, Ljubljana : Zveza ekonomistov Slovenije, 1998, str. 7–22
11. Kavčič, Slavka: Analiza poročila posloводства kot izhodišče za razpravo na skupščini delniške družbe. 5. Strokovno posvetovanje o sodobnih vidikih analize poslovanja in organizacije Zbornik referatov, Ljubljana : Zveza ekonomistov Slovenije, 1999, str. 39–50.
12. Kocbek, Marjan: Novela ZGD – F Uskladitev z EU in dograditev. Podjetje in delo, Ljubljana, 27(2001), 3–4, str. 337–355.
13. Koletnik, Franc: Analiziranje računovodskih izkazov (bilanc). Maribor : Ekonomsko-poslovna fakulteta, 1997. 343 str.
14. Koželj, Stanko: Nekaj misli o prenovi slovenskih računovodskih standardov. IKS, Ljubljana, 28(2001), 12, str. 11–12.
15. Lipnik, Janez: Najpomembnejše novosti v SRS 26 – Oblike izkaza finančnega izida za zunanje poslovno odločanje. IKS, Ljubljana, 28(2001), 12, str. 91–106.
16. Lipnik, Janez: Najpomembnejše novosti v SRS 27 – Oblike izkaza gibanja kapitala za zunanje poslovno odločanje. IKS, Ljubljana, 28(2001a), 12, str. 109–124.
17. Lipnik, Janez: Oblike izkaza finančnega izida za zunanje poslovno odločanje. IKS, Ljubljana, 31(2004), 1–2, str. 130–139.
18. Lipnik, Janez: Oblike izkaza gibanja kapitala za zunanje poslovno odločanje. IKS, Ljubljana, 31(2004a), 1–2, str. 139–146.
19. Megis, Robert, F., Megis, Walter, B., Megis, Mary, A.: Financial accounting. New York : McGraw-Hill, 1995. 685 str., 161 pril.
20. Odar, Marjan: Najpomembnejše spremembe uvoda v Slovenske računovodske standarde. IKS, Ljubljana, 28(2001), 12, str. 13–23.
21. Odar, Marjan: Najpomembnejše novosti v SRS 24 – Oblike bilance stanja za zunanje poslovno odločanje. IKS, Ljubljana, 28(2001a), 12, str. 87–88.
22. Odar, Marjan: Najpomembnejše novosti v SRS 25 – Oblika izkaza poslovnega izida za zunanje poslovno odločanje. IKS, Ljubljana, 28(2001b), 12, str. 89–90.
23. Horvat, Tatjana: Priprava letnega poročila po spremembah ZGD. IKS, Ljubljana, 28(2001), 12, str. 125–158.
24. Pratt, Jamie: Financial accounting. Glenview : Scott, Foresman and Company, 1990. 905 str., 144 pril.
25. Pučko, Danijel: Strateško upravljanje. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 1999. 399 str.

26. Schweikart, James, A., Gray, Sidney, J., Roberts, Clare, B.: Accountin. USA : McGraw – Hill Primis, 1995. 543 str.
27. Slovenski računovodski standardi 2001. Ljubljana : Zveza računovodij finančnikov in revizorjev Slovenije, 2002. 319 str.
28. Stickney, Clyde, P.: Financial reporting and statement analysis: a strategic perspective, Fort Worth : The Dryden Press, 1996. 730 str.
29. Turk, Ivan et al.: Finančno računovodstvo. Ljubljana : Zveza računovodij finančnikov in revizorjev Slovenije, 1999. 841 str.
30. Vežjak, Blanka: Razkritja računovodskih informacij v letnih poročilih, posebej o ravnanju z okoljem. Ljubljana : Zveza računovodij finančnikov in revizorjev Slovenije, 1998. 254 str.
31. Vežjak, Blanka: Razkritja k bilanci stanja in izkazu poslovnega izida za podjetja, ki niso zavezana k reviziji. IKS, Ljubljana, 31(2004), 1–2, str. 109–113.
32. Vežjak, Blanka: Razkritja k bilanci stanja in izkazu poslovnega izida za podjetja, zavezana reviziji. IKS, Ljubljana, 31(2004a), 1–2, str. 114–129.
33. Walton, Peter: European financial reporting a history. New York : Academic press limited, 1995. 287 str.
34. Weygandt, Jerry, J., Kieso, Donald, E.: Financial accounting. New York : John Wiley & sons, 1995. 681 str., 178 pril.

VIRI

1. Zakon o gospodarskih družbah (Uradni list 45/2001).
2. Letno poročilo Krka d.d. [URL: <http://www.krka.si/finance/porocila/letna/>], 10.2.2004
3. Letno poročilo Lek d.d. [URL: <http://www.lek.si/slo/vlagatelji/porocila/>], 10.2.2004

PRILOGE

Priloga 1: Vsebina bilance stanja (SRS 24)

Priloga 2a: Vsebina izkaza poslovnega izida (različica I) po SRS 25

Priloga 2b: Vsebina izkaza poslovnega izida (različica II) po SRS 25

Priloga 3a: Vsebina izkaza finančnega izida (različica I) po SRS 26

Priloga 3b: Vsebina izkaza finančnega izida (različica II) po SRS 26

Priloga 4: Vsebina izkaza gibanja kapitala (SRS 27)

Priloga 1: Vsebina bilance stanja (SRS 24)

SREDSTVA

A) Stalna sredstva

I. Neopredmetena dolgoročna sredstva

1. Dolgoročno odloženi stroški poslovanja
2. Dolgoročno odloženi stroški razvijanja
3. Dolgoročne premoženjske pravice
4. Dobro ime
5. Predujmi za neopredmetena dolgoročna sredstva

II. Opredmetena osnovna sredstva

1. Zemljišča in zgradbe
 - a) Zemljišča
 - b) Zgradbe
2. Proizvodne naprave in stroji
3. Druge naprave in oprema
4. Osnovna sredstva, ki se pridobivajo
 - a) Predujmi za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev
 - b) Opredmetena osnovna sredstva v gradnji ali izdelavi

Kjer obstaja biološka osnovna čreda pa še:

5. Osnovna čreda
6. Večletni nasadi

III. Dolgoročne finančne naložbe

1. Deleži v podjetjih v skupini
2. Dolgoročne finančne terjatve do podjetij v skupini razen do pridruženih podjetij
3. Deleži v pridruženih podjetjih
4. Dolgoročne finančne terjatve do pridruženih podjetij
5. Drugi dolgoročni deleži
6. Druge dolgoročne finančne terjatve
7. Lastni deleži

B) Gibljiva sredstva

I. Zaloge

1. Material
2. Nedokončana proizvodnja
3. Proizvodi in trgovsko blago
4. Predujmi za zaloge

II. Poslovne terjatve

a) Dolgoročne poslovne terjatve

1. Dolgoročne poslovne terjatve do kupcev (razen dolgoročnih poslovnih terjatev iz Iia2 in Iia3)
2. Dolgoročne poslovne terjatve do podjetij v skupini razen do pridruženih podjetij
3. Dolgoročne poslovne terjatve do pridruženih podjetij
4. Dolgoročne poslovne terjatve do drugih
5. Dolgoročno nevplačani vpoklicani kapital

b) Kratkoročne poslovne terjatve

1. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev (razen dolgoročnih poslovnih terjatev iz Iia2 in Iia3)
2. Kratkoročne poslovne terjatve do podjetij v skupini razen do pridruženih podjetij
3. Kratkoročne poslovne terjatve do pridruženih podjetij
4. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih
5. Kratkoročno nevplačani vpoklicani kapital

III. Kratkoročne finančne naložbe

1. Kratkoročni deleži v podjetjih v skupini razen v pridruženih podjetjih
2. Kratkoročni deleži v pridruženih podjetjih
3. Lastni deleži
4. Kratkoročne finančne naložbe do drugih

IV. Dobroimetje pri bankah, čeki in gotovina

C) Aktivne časovne razmejitve

OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV

A) Kapital:

I. Vpoklicani kapital

1. Osnovni kapital
2. Nevpoklicani kapital (kot odbitna postavka)

II. Kapitalske rezerve

III. Rezerve iz dobička

1. Zakonske rezerve
2. Rezerve za lastne deleže
3. Statutarne rezerve
4. Druge rezerve iz dobička

IV. Preneseni čisti poslovni izid

V. Čisti poslovni izid poslovnega leta

VI. Prevrednotovalni popravki kapitala

1. Splošni prevrednotovalni popravki kapitala
2. Posebni prevrednotovalni popravki kapitala

B) Rezervacije

1. Rezervacije za pokojnine in podobne obveznosti
2. Rezervacije za davčne obveznosti
3. Druge rezervacije

C) Finančne in poslovne obveznosti

a) Dolgoročne finančne in poslovne obveznosti

1. Dolgoročne obveznosti na podlagi obveznic (razen obveznosti iz Ca6 in Ca7)
2. Dolgoročne finančne obveznosti do bank (razen obveznosti iz Ca6 in Ca7)
3. Dolgoročne poslovne obveznosti na podlagi predujmov
4. Dolgoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev (razen obveznosti iz Ca6 in Ca7)
5. Dolgoročne menične obveznosti (razen obveznosti iz Ca6 in Ca7)
6. Dolgoročne finančne in poslovne obveznosti (tudi obveznice) do podjetij v skupini razen pridruženih podjetij

7. Dolgoročne finančne in poslovne obveznosti (tudi obveznice) do pridruženih podjetij
 8. Dolgoročne finančne in poslovne obveznosti do drugih
- b) **Kratkoročne finančne in poslovne obveznosti**
1. Kratkoročne obveznosti na podlagi obveznic (razen obveznosti iz Cb6 in Cb7)
 2. Kratkoročne finančne obveznosti do bank (razen obveznosti iz Cb6 in Cb7)
 3. Kratkoročne poslovne obveznosti na podlagi predujmov
 4. Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev (razen obveznosti iz Cb6 in Cb7)
 5. Kratkoročne menične obveznosti (razen obveznosti iz Cb6 in Cb7)
 6. Kratkoročne finančne in poslovne obveznosti (tudi obveznice) do podjetij v skupini razen pridruženih podjetij
 7. Kratkoročne finančne in poslovne obveznosti (tudi obveznice) do pridruženih podjetij
 8. Kratkoročne finančne in poslovne obveznosti do drugih

D) Pasivne časovne razmejitev

Vir: Slovenski računovodski standardi, 2002, str. 168 – 170.

Priloga 2a: Vsebina izkaza poslovnega izida (različica I) po SRS 25

- 1) Čisti prihodki od prodaje
- 2) Sprememba vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje
- 3) Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve
- 4) Drugi poslovni prihodki (s prevrednotovalnimi poslovnimi prihodki)
- 5) Stroški blaga, materiala in storitev
 - a) nabavna vrednost prodanega blaga in materiala, ter stroški porabljenega materiala
 - b) Stroški storitev
- 6) Stroški dela
 - a) Stroški plač
 - b) Stroški socialnih zavarovanj (posebej izkazani stroški pokojninskih zavarovanj)
 - c) Drugi stroški dela
- 7) Odpisi vrednosti
 - a) Amortizacija in prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev
 - b) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih
- 8) Drugi poslovni odhodki
- 9) Finančni prihodki iz deležev
 - a) Finančni prihodki iz deležev v podjetjih v skupini razen v pridruženih podjetjih
 - b) Finančni prihodki iz deležev v pridruženih podjetjih
 - c) Drugi finančni prihodki iz deležev (s prevrednotovalnimi finančnimi prihodki)
- 10) Finančni prihodki iz dolgoročnih terjatev
 1. Finančni prihodki iz dolgoročnih terjatev do podjetji v skupini razen do pridruženih podjetjih
 2. Finančni prihodki iz dolgoročnih terjatev do pridruženih podjetjih
 3. Drugi finančni prihodki iz dolgoročnih terjatev (s prevrednotovalnimi finančnimi prihodki)
- 11) Finančni prihodki iz kratkoročnih terjatev
 - a) Finančni prihodki iz kratkoročnih terjatev do podjetji v skupini razen do pridruženih podjetjih
 - b) Finančni prihodki iz kratkoročnih terjatev do pridruženih podjetjih

- c) Drugi finančni prihodki iz kratkoročnih terjatev (s prevrednotovalnimi finančnimi prihodki)
- 12) Finančni odhodki za odpise dolgoročnih in kratkoročnih finančnih naložb
- a) Prevrednotovalni finančni odhodki pri finančnih naložbah v podjetja v skupini razen v pridružena podjetja
 - b) Prevrednotovalni finančni odhodki pri finančnih naložbah v pridružena podjetja
 - c) Drugi prevrednotovalni finančni odhodki
- 13) Finančni odhodki za obresti in iz drugih obveznosti
- a) Finančni odhodki za obresti in iz drugih obveznosti do podjetji v skupini razen do pridruženih podjetjih
 - b) Finančni odhodki za obresti in iz drugih obveznosti do pridruženih podjetjih
 - c) Drugi finančni odhodki za obresti in iz drugih obveznosti
- 14) Davek iz dobička iz rednega poslovanja
- 15) Čisti poslovni izid iz rednega delovanja (1±2+3+4-5-6-7-8+9+10+11-12-13-14)
- 16) Izredni prihodki
- 17) Izredni odhodki
- a) Izredni odhodki brez prevrednotovalnega popravka kapitala
 - b) Izredni odhodki za prevrednotovalni popravek kapitala
- 18) Poslovni izid zunaj rednega delovanja (16-17)
- 19) Davek iz dobička zunaj rednega delovanja
- 20) Drugi davki, ki niso izkazani v drugih postavkah
- 21) Čisti poslovni izid obračunskega obdobja (15+16-17-19-20)

Poslovni izid iz poslovanja se izračuna iz postavk

$$1 \pm 2 + 3 + 4 - 5 - 6 - 7 - 8$$

Poslovni izid iz rednega delovanja se izračuna iz postavk

$$1 \pm 2 + 3 + 4 - 5 - 6 - 7 - 8 + 9 + 10 + 11 - 12 - 13$$

Celotni poslovni izid se izračuna iz postavk

$$1 \pm 2 + 3 + 4 - 5 - 6 - 7 - 8 + 9 + 10 + 11 - 12 - 13 + 16 - 17$$

Vir: Slovenski računovodski standardi, 2002, str. 179 – 180.

Priloga 2b: Vsebina izkaza poslovnega izida (različica II) po SRS 25

1. Čisti prihodki od prodaje
2. Proizvodni stroški prodanih proizvodov (z amortizacijo) oziroma nabavne vrednosti prodanega blaga
3. Kosmati poslovni izid od prodaje (1 – 2)
4. Stroški prodavanja (z amortizacijo)
5. Stroški splošnih dejavnosti (z amortizacijo)
 - a) Normalni stroški splošnih dejavnosti
 - b) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev
 - c) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih
6. Drugi poslovni prihodki
7. Finančni prihodki iz deležev
 - a) Finančni prihodki iz deležev v podjetjih v skupini razen v pridruženih podjetjih
 - b) Finančni prihodki iz deležev v pridruženih podjetjih
 - c) Drugi finančni prihodki iz deležev (s prevrednotovalnimi finančnimi prihodki)
8. Finančni prihodki iz dolgoročnih terjatev
 - a) Finančni prihodki iz dolgoročnih terjatev do podjetji v skupini razen do pridruženih podjetjih
 - b) Finančni prihodki iz dolgoročnih terjatev do pridruženih podjetjih
 - c) Drugi finančni prihodki iz dolgoročnih terjatev (s prevrednotovalnimi finančnimi prihodki)
9. Finančni prihodki iz kratkoročnih terjatev
 - a) Finančni prihodki iz kratkoročnih terjatev do podjetji v skupini razen do pridruženih podjetjih
 - b) Finančni prihodki iz kratkoročnih terjatev do pridruženih podjetjih
 - c) Drugi finančni prihodki iz kratkoročnih terjatev (s prevrednotovalnimi finančnimi prihodki)
10. Finančni odhodki za odpise dolgoročnih in kratkoročnih finančnih naložb
 - a) Prevrednotovalni finančni odhodki pri finančnih naložbah v podjetja v skupini razen v pridružena podjetja
 - b) Prevrednotovalni finančni odhodki pri finančnih naložbah v pridružena podjetja

- c) Drugi prevrednotovalni finančni odhodki
- 11. Finančni odhodki za obresti in iz drugih obveznosti
 - a) Finančni odhodki za obresti in iz drugih obveznosti do podjetji v skupini razen do pridruženih podjetjih
 - b) Finančni odhodki za obresti in iz drugih obveznosti do pridruženih podjetjih
 - c) Drugi finančni odhodki za obresti in iz drugih obveznosti
- 12. Davek iz dobička iz rednega poslovanja
- 13. Čisti poslovni izid iz rednega delovanja (1-2-4-5+6+7+8+9-10-11-12)
- 14. Izredni prihodki
- 15. Izredni odhodki
 - a) Izredni odhodki brez prevrednotovalnega popravka kapitala
 - b) Izredni odhodki za prevrednotovalni popravek kapitala
- 16. Poslovni izid zunaj rednega delovanja (14-15)
- 17. Davek iz dobička zunaj rednega delovanja
- 18. Drugi davki, ki niso izkazani v drugih postavkah
- 19. Čisti poslovni izid obračunskega obdobja (13+16-17-18)

Poslovni izid iz poslovanja se izračuna iz postavk

$$3 - 4 - 5 + 6$$

Poslovni izid iz rednega delovanja se izračuna iz postavk

$$3 - 4 - 5 + 6 + 7 + 8 + 9 - 10 - 11$$

Celotni poslovni izid se izračuna iz postavk

$$3 - 4 - 5 + 6 + 7 + 8 + 9 - 10 - 11 + 14 - 15$$

Vir: Slovenski računovodski standardi, 2002, str. 180 – 181.

Priloga 3a: Vsebina izkaza finančnega izida (različica I) po SRS 26

A) Finančni tokovi pri poslovanju

a) Prejemki pri poslovanju

Prejemki od prodaje proizvodov in storitev

Drugi prejemki pri poslovanju

b) Izdatki pri poslovanju

Izdatki za nakupe materiala in storitev

Izdatki za plače in deleže zaposlencev v dobičku

Izdatki za dajatve vseh vrst

Drugi izdatki pri poslovanju

c) Prebitek prejemkov pri poslovanju (a manj b) ali prebitek izdatkov pri poslovanju (b manj a)

B) Finančni tokovi pri naložbenju

a) Prejemki pri naložbenju

Prejemki od dobljenih obresti in deležev v dobičku drugih

Prejemki od odtujitve neopredmetenih dolgoročnih sredstev

Prejemki od odtujitve opredmetenih osnovnih sredstev

Prejemki od odtujitve dolgoročnih finančnih naložb

Prejemki od odtujitve kratkoročnih finančnih naložb

b) Izdatki pri naložbenju

Izdatki za pridobitev neopredmetenih dolgoročnih sredstev

Izdatki za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev

Izdatki za pridobitev dolgoročnih finančnih naložb

Izdatki za pridobitev kratkoročnih finančnih naložb

c) Prebitek prejemkov pri naložbenju (a manj b) ali prebitek izdatkov pri naložbenju (b manj a)

C) Finančni tokovi pri financiranju

a) Prejemki pri financiranju

Prejemki od vplačanega kapitala

Prejemki od dobljenih dolgoročnih posojil

Prejemki od dobljenih kratkoročnih posojil

b) Izdatki pri financiranju

Izdatki za dane obresti

Izdatki za vračila kapitala

Izdatki iz naslova rezervacij

Izdatki za vračila oziroma odplačila dolgoročnih posojil in kreditov

Izdatki za vračila oziroma odplačila kratkoročnih posojil in kreditov

Izdatki za izplačila dividend in drugih deležev v dobičku

c) Prebitek prejemkov pri financiranju (a manj b) ali prebitek izdatkov pri financiranju (b manj a)

Č) Končno stanje sredstev in njihovih ustreznikov

x) Finančni izid v obdobju (seštevek pribitkov Ac, Bc in Cc)

+

y) Začetno stanje denarnih sredstev in njihovih ustreznikov

Vir: Slovenski računovodski standardi, 2002, str. 188 – 189.

Priloga 3b: Vsebina izkaza finančnega izida (različica II) po SRS 26

A) Finančni tokovi pri poslovanju

a) Pritoki pri poslovanju

Poslovni prihodki

Izredni prihodki, ki se nanašajo na poslovanje

Začetne manj končne poslovne terjatve

Začetne manj končne aktivne kratkoročne časovne razmejitve

b) Odtoki pri poslovanju

Poslovni odhodki brez amortizacije in dolgoročnih rezervacij

Izredni odhodki, ki se nanašajo na poslovanje

Davki iz dobička in drugi davki, ki niso zajeti v poslovnih odhodkih

Končne manj začetne zaloge

Začetni manj končni poslovni dolgovi

Začetne manj končne pasivne kratkoročne časovne razmejitve

c) Prebitek pritokov pri poslovanju (a manj b) ali prebitek odtokov pri poslovanju (b manj a)

B) Finančni tokovi pri naložbenju

a) Pritoki pri naložbenju

Finančni prihodki, ki se nanašajo na naložbenje (razen za prevrednotenje)

Izredni prihodki, ki se nanašajo na naložbenje

Pobotano zmanjšanje neopredmetenih dolgoročnih sredstev (razen za prevrednotenje)

Pobotano zmanjšanje opredmetenih osnovnih sredstev (razen za prevrednotenje in stvarne vloške kapitala)

Pobotano zmanjšanje dolgoročnih finančnih naložb (razen za prevrednotenje)

Pobotano zmanjšanje kratkoročnih finančnih naložb (razen za prevrednotenje)

b) Odtoki pri naložbenju

Finančni odtoki, ki se nanašajo na naložbenje (razen za prevrednotenje)

Izredni odhodki, ki se nanašajo na naložbenje

Pobotano povečanje neopredmetenih dolgoročnih sredstev (razen za prevrednotenje)

Pobotano povečanje opredmetenih osnovnih sredstev (razen za prevrednotenje in stvarne vloške kapitala)

Pobotano povečanje dolgoročnih finančnih naložb (razen za prevrednotenje)

Pobotano povečanje kratkoročnih finančnih naložb (razen za prevrednotenje)

c) Prebitek pritokov pri naložbenju (a manj b) ali prebitek odtokov pri naložbenju (b manj a)

C) Finančni tokovi pri financiranju

a) Pritoki pri financiranju

Finančni prihodki, ki se nanašajo na financiranje (razen za prevrednotenje)

Izredni prihodki, ki se nanašajo na financiranje

Povečanje kapitala (brez čistega dobička)

Pobotano povečanje dolgoročnih rezervacij (razen za prevrednotenje)

Pobotano povečanje dolgoročnih finančnih dolgov (razen za prevrednotenje)

Pobotano povečanje kratkoročnih finančnih dolgov (razen za prevrednotenje)

b) Odtoki pri financiranju

Finančni odhodki, ki se nanašajo na financiranje (razen za prevrednotenje)

Izredni odhodki, ki se nanašajo na financiranje

Zmanjšanje kapitala (brez čistega izgube poslovnega leta)

Pobotano zmanjšanje dolgoročnih rezervacij (razen za prevrednotenje)

Pobotano zmanjšanje dolgoročnih finančnih dolgov (razen za prevrednotenje)

Pobotano zmanjšanje kratkoročnih finančnih dolgov (razen za prevrednotenje)

Zmanjšanje obveznosti do lastnikov iz delitve dobička (izplačila dividend in drugih deležev v dobičku)

c) Prebitek pritokov pri financiranju (a manj b) ali prebitek odtokov pri financiranju (b manj a)

Č) Končno stanje sredstev in njihovih ustreznikov

x) Finančni izid v obdobju (seštevek pribitkov Ac, Bc in Cc)

+

y) Začetno stanje denarnih sredstev in njihovih ustreznikov

Vir: Slovenski računovodski standardi, 2002, str. 189 – 190.

Priloga 4: Vsebina izkaza gibanja kapitala (SRS 27)

A) Začetno stanje v obdobju

B) Premiki v kapital

- a) Vpis vpoklicanega osnovnega kapitala
- b) Vpis nevpoklicanega osnovnega kapitala
- c) Vpoklic vpisanega osnovnega kapitala
- d) Vnos dodatnih vplačil kapitala
- e) Vnos čistega poslovnega izida poslovnega leta
- f) Vnos zneska splošnega prevrednotenja kapitala
- g) Vnos zneska posebnih prevrednotenj kapitala
- h) Druga povečanja sestavin kapitala

C) Premiki v kapitalu

- a) Razporeditev čistega dobička kot sestavine kapitala po sklepu uprave in nadzornega sveta
- b) Razporeditev čistega za oblikovanje dodatnih rezerv po sklepu skupščine
- c) Poravnava čiste izgube kot odbitne postavke sestavine kapitala
- d) Oblikovanje rezerv za lastne deleže iz drugih sestavin kapitala
- e) Razpustitev rezerv za lastne deleže in razporeditev na druge sestavine kapitala
- f) Izplačila (obračun) dividend v obliki delnic
- g) druge prerazporeditve sestavin kapitala

Č) Premiki iz kapitala

- a) Izplačilo dividend
- b) Vračilo kapitala
- c) Uporaba posebnega prevrednotovalnega popravka kapitala (za oslabitev sredstev ali okrepitev dolgov)
- d) Prenos posebnih prevrednotovalnih popravkov kapitala (v poslovne prihodke ali finančne prihodke)
- e) Druge odprave sestavin kapitala

D) končno stanje v obdobju

Vir: Slovenski računovodski standardi, 2002, str. 195.